

SLOVENSKI NAROD.

uhaja vsak dan zvečer, imiml neadeje in pramike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko dežele za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vsa leta 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne smira. — Za oznanila se plačuje od petorostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se isvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvu naj se blagovestijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativna stviri.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Kranjske deželne finance in učiteljske plače.

X.

Druga pot, ki smo jo nasvetovali, da bi se pridobilo novih dohodkov za deželo, je: zvišanje dohodkov iz obstoječih virov.

Viri, iz katerih zajema dežela že sedaj in ki pridejo tu v poštev, so naslednji: 1.) deželne doklade na državne neposredne davke; 2.) deželne doklade k državnim užitninam od vina, od vinskega in sadnega mošta ter s tem virom v zvezi stoječi deželni skup državnih užitnin od navedenih živil; 3.) samostojna deželna naklada na pivo; 4.) deželno premoženje.

Deželni doklad na državne neposredne davke, ki naj bi kot že obstoječi vir deželnih dohodkov daljale večjih doneskov, nismo navedli z namenom, predlagati zvišanja sedanjega enotnega odstotka za vse davčne kategorije. Ta sedanjí enotni odstotek znaša 40%. Nam je v mislih nasvet, da naj bi se uvedlo na Kranjskem, kar je že več let v navadi v različnih drugih kronovinah, namreč različni odstotek za posamezne davčne kategorije. V nekaterih kronovinah se dela pri določitvi doklad razlika med realnimi davki in med osebnimi davki. Na realne davke se nalaga navadno nižji odstotek, na osebne davke pa višji odstotek. To se nam zdi popolnoma upravičeno, kajti državni davek od realij je neprijemno višji nego davek od osebnega dohodka. Pri osebnem davku pa pridejo v poštev seveda samo tiste davčne vrste, ki so deželnim dokladom podvržene, to so: splošna pridobnina, pridobnina od javnih podjetij, rentnina in plačarina. Osebná dohodarina je izvzeta, ker ta vsled sklepa dež. zbora ni podvržena deželnim dokladom in dobi za deželo iz njenih dohodkov primerno svoto.

Naš nasvet je torej, naj se za te davčne vrste osebnega davka zviša odstotek deželnih doklad. Pri zvišku za 10%, torej od 40% na 50% deželnih doklad, bi se zvišali deželni dohodki za okroglih 120.000 K, ker znašajo najnovejši predpisi navedenih davkov: 1.) splošne pridobnine 470.000 K, 2.) pridobnine javnih podjetij 700.000 K, 3.) rentnina 26.000 K, 4.) plačarina 3.500 K.

Glede splošne pridobnine omenimo, da je zvišanje doklad upravičeno zlasti v okrajih, v katerih se gradi sedaj nova železnica v Trst. Tu je sedaj mnogo tujih podjetnikov, ki so silno veseli katoliške obstrukcije v deželnem zboru, saj jim je ta obstrukcija pripomogla, da jim za občila ni mnogo plačevati. Vsled klerikalne obstrukcije namreč deželni odbor ne sme dovoliti cestnim odborom višjih doklad na drž. neposredne davke, nego le v izmeri 20%, ker je ta izmera določena kot maksimum, ki ga more dovoliti dež. odbor. To je na veliko škodo celi deželi. Za vzgled naj navedemo cestni odbor blejski. Ta je sklenil za l. 1902. in za sledeči dve leti doklado po 32%. Toda deželni odbor mu je štel za vsa tri leta po 12%, ker mu ni smel dovoliti več doklade kot po 20%. Blejski cestni odbor je vsled tega prikrajšan vsako leto za najmanj 20.000 K, kar znaša skupaj 60.000 K, a prikrajšan bo še nadalje, ako se obstrukcija nadaljuje. Temu cestnemu odboru bi se bile mestne doklade tudi gotovo še v višji meri dovolile glede na to, da se oče v njegovem okolišu sila mnogo rabijo in da bi mu bilo izvesti več novih cestnih zgradb. Vse to mu sedaj odide. Podjetniki pa bodo po končanem delu odnesli iz Kranjske velikanske dobičke, ne da bi plačali to, kar bi v normalnih razmerah gotovo morali dati in vse to radi hudoledske katoliške obstrukcije. Zvišanje deželnih doklad, ki bi zadelo še

zadnji hip te podjetnike, bi bil torej najmanjši ekvivalent za to, kar se jim je vsled obstrukcije prihranilo drugod.

Kar se v ostalem tiče zviška doklad na splošno pridobnino, je to pri sedanjih finančnih razmerah dežele kranjske gotovo najmanjši zahtev, ki se stavi na obrtništvo in druge stanove, ki plačujejo splošno pridobnino; kajti kdor si s svojim obrtom ne pridobi mnogo, tistega zvišek itak ne zadene tako občutno, da bi imel varoka tožiti nad davščinami, kdor pa dobiha od svojega obrta znatnejše dohodke, taisti se pa nam paš ne sme smiliti zaradi par kronic, ki bi jih moral oddati od dobička vsled zvišanja deželne doklade.

Kakor pri splošni pridobnini zavzemamo enako stališče glede rentnina in plačarina. Kdor ima, naj da; veliko vsled zviška doklad itak ne bo dal.

Kongres jugoslovanskih zdravnikov in naravoslovcev

in otvoritev jugoslovanske umetniške razstave.

Belgrad, dne 18. sept.

Udeležba zdravnikov in naravoslovcev na kongresu je izredno velika, razume se, da so udeleženci v veliki večini iz kraljevine Srbije in drugih srbskih dežel, a vendar je med njimi tudi lepo število drugih Jugoslovancev in Čehov. Slovence zastopajo na kongresu zdravniki dr. Edo Šlajmer, dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški iz Ljubljane, dr. Jos. Homan iz Radeč in dr. Jos. Strašek iz Brežic.

Hrvatje so zelo številno zastopani. Omenjamo tu le dr. Rakovca, predsednika „Društva hrvatskih lekara“ dr. Kosirnika, univ. prof. dr. Janečka, univ. prof. dr. Gorjanoviča iz Zagreba in mnogo drugih. Čeha za-

stopajo univ. prof. dr. Hlava, dr. Oliva in dr. Rakorny, vsi iz Prage.

Kongres zdravnikov in naravoslovcev se je danes ob 10. uri dopoldne svečano otvoril v narodnem gledališču. V loži je bil kralj Peter I. z adjutantom. Vse gledališče je bilo polno najodličnejšega ljudstva. Za člane kongresa je bil prirejen oder.

Kongresu je predsedoval dr. Jos. Danič, ravnatelj beogradske bolnice.

Točno ob 10. uri je stopil predsednik ministrskega sveta general Sava Gruič v zlatu se lesketajoči generalski uniformi na govorniški oder ter v prekrasnem govoru slikal velik pomen medicinske znanosti ter otvorivši kongres zaklical v ime vlade vsem gostom iskren dobro došli. Na to je predsednik kongresa dr. Jos. Danič v prekrasnih vznesenih besedah pozdravil vse goste iz vseh strani, kamor segajo veje slovenske lipa in pozval navzoče, da naj v znak udanosti zakličejo kralju trikratni „živio“. Vse gledališče je bilo mahoma po konci in poslopje se je kar treslo od navdušenih „živio“ klicev. Kralj Peter je bil vidno prijetno presenečen. Prijazno se smehljaše, se je zahvaljeval za ovacije na vse strani. V ime beogradske mestne občine je pozdravil kongres načelnik Glavinic, ki je izrazil svoje veselje, da je došlo v Belgrad toliko slovanskih zdravnikov in izrekel nado, da bo ta kongres dal temelj kulturnemu združenju vseh Jugoslovancev.

V ime Hrvatov so govorili dr. Gorjanović-Kramberger, dr. Rakovac in dr. Janeček. Zlasti prekrasen govor, odlikujoč se po pesniški vznesenosti je imel dr. Janeček in ko je končal svoj govor z zatrdilom, da Hrvata in Srba ne more nobena moč na svetu razdružiti in zaklical kralju Petru navdušen „živio“, je po gledališču kar zagnelo in navdušenje se kar ni hotelo poleči. V ime Slovencev je v srbskem jeziku govoril dr. Edo Šlajmer iz Ljubljane. Kongres jugoslovanskih zdravnikov ni samo v strokovnem oziru velikega pomena, je rekel

govornik, namreč ta kongres je tudi v kulturnem in političnem oziru največje važnosti, saj so se to pot prvič združili vsi bratje na jugu „od divnega Triglava do snežnega Balkana“. To pa je dobilo posebno obiležje s tem, da se je to dogodilo, ko je po dolgem času na jugoslovanskem obzorju zasnila znova zvezda Karagjorgjevičev. Sklicem: „Živel kralj Peter I.“, je končal dr. Šlajmer svoj govor. Po celem gledališču se je slišal samo eden klic „Živeli Slovenci, živeli naši bratje, živela Jugoslavija.“

Kongres so pozdravili tudi še Čehi in Bolgari. Kot častni predsedniki so bili voljeni zastopniki vseh navzočih slov. narodov, med njimi tudi dr. Šlajmer iz Ljubljane.

Nato je dr. Danič zaključil svečano sejo. Po seji je kralj Peter v salonu svoje lože sprejel vse delegate, med njimi tudi dr. Šlajmerja, in se z njimi razgovarjal.

Otvoritev jugoslovanske umetniške razstave.

Naravnost od kongresa se je kralj peljal na „Veliko školo“, da tam osebno otvori umetniško razstavo, ki je nameščena v II. nadstropju velike šole. Pred univerzo je bila zbrana velikanska množica ljudi, ki so ves čas prirejali kralju najpresrečnejše ovacije. V poslopju samem so srbski visokošolci do razstavnih dvoran stali v špalirju. Točno ob 11. uri dopoldne je dospel kralj s svojim spremstvom v razstavo. V srbskem oddelku je bil narejen oder s stolom in baldahinom za kralja. V navdušenih besedah ga je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora dr. Vasić naglašajoč, da je baš pod vladno drugega Karagjorgjeviča bila dana s prireditvijo te razstave, ki se je še pred kratkim zdela še nemogoča, podlaga kulturnemu ujedinjenju vseh Jugoslovancev, čemur je treba pripisovati velike važnosti.

„Kralj je na to kratko rekel: Otvaram razstavo in ji želim najlepšega uspeha.“

LISTEK.

Iz Darwinove knjige.

(Črtica spisal Gvidon Sajovic.)

(Konec.)

Mnogo kobilic posnema travne bilke n. pr.: živi list (phyllium sicifolium), suhi prot (bacillus Rosii) i. dr. Zelo pogosto posnemajo nedolžne žuželke podoba os, bušel ali manj preganjanih žuželk in se s tem zavarujejo proti napadom preganjalcev. (N. pr.: različni ne smrdelci belini (Pierides, vrsta metuljev) posnemajo drugo vrsto (heliconia), katera hudo smrdi in se radi tega ne preganja. Nekateri metulji, zalubniki, muhe ravnokrilci, polukrilci in še drugi posnemajo vse. Tudi pri višjih živalih je ta slučaj poznan, tako n. pr. posnema nedolžni gadovec (coronella laevis) v barvi in postavi strupenega gada (vipera berus) i. dr. Kakor je simpatična barva velike koristi za ohranitev in posledica novo nastajajočih okolič do dobro prilagojenih vrst, istotako ememo ista svojstva prištevati opičenju.

Zanimiv je tretji slučaj naravnega plemenskega izbora, katerega imenuje Darwin spolni plemenski izbor. Potem tega nastanejo sekundarni spolni značaji, kateri so posebno pri višjih živalih razviti. Vsem je znano, kako se zlasti pri čveteronožcih, pticah in metuljih razlikujeta oba spola po velikosti in barvi. Navadno je samci večji in živahnije barvan kakor pa samice. Te razlike so nastale po Darwinovem mnenju potom selekcije pri plodenju.

Potom navedenih vzrokov si je razlagal Darwin postanek novih vrst. Njegova teorija je nedosegljiv napredek za naravoslovna raziskavanja; kajti ona nam je postavila polno novih problemov in odprla nešteto novih poti za spoznavanje in raziskovanje narave. Darwinova teorija dokazuje naravno razvoj organizmov in mi jo lahko tudi potrdimo z lastnimi skušnjami. Ona je povzročila tedaj hud vihar, kateri še do danes ni popolnoma utihnil. Čudno pri tem je bilo, da so kričali najbolj ravno ljudje, kateri so bili najmanj poučeni o naravoslovju v širšem in ožjem pomenu besede. Izmed neštete množice, katera je nastopila proti Dar-

winu, bi vredne nasprotnike sešteli komaj na prste ene roke; najvažnejši med njimi je bil Agassiz. Polnoma umestno se je izrazil Ernest Haeckel češ: naravoslovceem ni potreba uvaževati napadov teologov in drugih lajkov, ki narave ne poznajo ali je pa nečejo poznati. Trezno misleči naravoslovci morajo vedno misliti, da je pravzaprav naše poznanje narave še vedno v razvoju in da nara vsak dan prinese novih in zanimivih iznajdb. Povsem naravno je, da povzroča napredek v naravoslovju predrugače v teoriji; kajti pojmi o vrsti, kako so se razvile forme druga iz druge, se razlagajo lahko povsem divergentno. To nam kaže n. pr. teorija o mutaciji, katero je postavil francoski učenjak de Vries. Razlikuje se od darwinizma v razlaganju descendance. De Vries si razlaga postanek novih vrst tem potom, da se v vrsti pokaže hipno nova in povsem drugačna forma, katera obdrži trajno novi značaj. Še veliko različnejša so raziranja v nauku o vsrokihi, kateri povzročijo postanek novih vrst. Nasprotno lahko trdimo popolnoma zanesljivo, da je descendenčni princip,

kateremu je pripomogel Darwin prvi do veljave, trajni temeljni kamen v naravoslovni vedi.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest.

(Dalje.)

XVII.

Simon Kozina je ležal na postelji v svoji sobi in delal načrte za prihodnost. Odkar je izpolnil svojo eiganom storjeno obljubo in prejel zanj bogato plačilo, je bil svoboden in bi bil tudi že zapustil Vrhniko, da ga ni zadrževalo hrepenenje po gospe Regini.

Vedel je dobro, kako vre med kmeti in da se pripravljajo kmetski punt in tega je hotel počakati, kajti imel je vse napeljano, da med tem puntom od strani sodnika Završana in se polasti gospe Regine. Vsaj nekaj dni ljubezni je hotel užiti z gospo Regino, potem je bil pripravljen, zapustiti Vrhniko in oditi daleč proč v tuj kraj.

O slasti ljubezni gospe Regine je sanjal Simon Kozina in bil je tako zamaknjen, da niti slišal ni, ko je nekdo potrkal na vrata. Koj na to so se vrata odprla in v sobo je planil deček,

ki je izročil Kozini listek, na katerem je bila naslikana mrtvaška glava.

Simon Kozina je planil s postelje, kakor da je ležal na žerjavi in njegov od množine zaužitih pijač svetlordeš obraz je postal vse zelen.

— Oče so rekli, da se mudi, je dejal fantič in opazoval, kako se je Kozina hitro oblačil in vtaknil dva samokresa za pas.

— Reci očetu, naj pride, že ve kam, je naročil Kozina dečku in mu stisnil nekaj denarja v roke. Zdaj pa pojdi in glej, da te nihče ne vidi.

Deček je odšel, Kozina pa je iz svoje omare pobiral nekaj stvari in se potem previdno splazil po stopnicah ter krenil na cesto. Ozrl se je na vse strani, a nikjer ni bilo nič sumljivega videti.

— Morda jim le še utečem, je šepetal in počasi korakal po cesti, kakor je bila njegova navada, kadar so ga videli ljudje.

Kmalu je prišel iz trga in čim se je prepirčal, da ga nihče ne opazuje, je ubral pot pod noge in bežal kar je mogel, oziraje se vsak hip nazaj, če mu nihče ne sledi. Kmalu je prišel do gozda in se zdaj oddahnil. Tu se je čutil varnega in tu je ostal do noči.

Kralj Peter si je na to ogledal posamezne oddelke — hrvatski, srbski, bolgarski in slovenski, v vsakem oddelku ga je pričakoval po en umetnik, da mu je bil za mentorja. V slovenskem oddelku pa ga je pričakovalo več Slovencev, ki so ga pozdravili z navdušenimi „živio“ klici, kar je kralju vidno razveselilo. Pripravljalni komite je tu kralju predstavil načelnika slov. omladine g. G. Žerjavo in Kodermana. Za mentorja v slov. oddelku so bili kralju umetniki Jakopič, Germ in Gabor. Kakor je bilo videti, so kralju najbolj ugajale Groharjeve in Jakopičeve slike. Kralj jih je dlje časa pozorno motril in se izrazil, da radi neugodne razsvetljave ne morejo priti do popolne veljave. Zelo ugajal je kralju tudi odelek „Vesne“ in slika mladega slov. umetnika Žabota, predstavljajoča mlado dekle. O umetniški razstavi in o slavnostnem zborovanju „Pobratimstva“ poročamo prihodnjič.

Vojna na Daljnem Vstoku.

Položaj na mandžurskem vojnem torišču.

Iz Liaojanga se poroča, da se je začel Kuroki na desnem, Nodzu v centru in Oku na levem krilu pomikati proti ruskim pozicijam. Četrta armada, ki obstoji iz šest, ki so prispele nedavno v Njučvang, se pomakne na skrajni levici preko Okuja. Kuroki je dobil dvenovi diviziji. Japonska vojska pred Mukdenom znaša 300.000 mož z 850 topovi. Seveda se istočasno poroča, da je dobil tudi Kuropatkin zelo znatno pomoč, da more v potrebi začeti z ofenzivo. Velika bitka se pričakuje v teku treh tednov. V Tielinu je vse pripravljeno za rusko armado, ako bi bila primorana, se umakniti iz Mukdena.

„Lokal Anzeiger“ v Berlinu je dobil iz Mukdena poročilo, da je splošni položaj nespremenjen. Z gotovostjo pa se pričakuje, da bodo Japonci začeli prodirati naprej. Ne ve pa se, ali store to vzhodno po cesti od Ponzifuja čez Kangaijngv Tsilsintun, ali direktno po cesarski cesti v Mukden ali pa ob reki Huni. Japonske predstraže se razprostirajo od Čangtava ob reki Huni čez Liviho do Hsiankutuna. Po reki Huni se vozijo dve japonski stotniji v džunkah navzgor. Pri Čangtavu so jih Rusi zagnali nazaj. Maršala Ojame glavni tabor je neposredno na severni strani Liaojanga. Pri njem je neki princ japonske cesarske rodbine.

Dne 19. t. m. je brzojavil general Kuropatkin caru Nikolaju: Dne 17. smo natanko preiskali okolič. Sovražnikove pozicije pri Bianjupuci, katero mesto je utrjeno, so zasedene po eni brigadi pehote z 12 topovi. Kozaška patrolja je napadla zahodno Bianjupuce japonski živinski transport ter zaplenila 30 o-

vorjenih konj. Vzhodno Bianjupuce nismo zapazili sovražnih čet. Velik del sovražnih čet in Liaojanga je še prišel na desni breg Taitsihoja. — Vse tri japonske armade so se začele znova pomikati proti Kuropatkinu. Ojama je dobil zadnje dni baje 60.000 mož pomoči ter razpolaga sedaj z nad 300.000 vojakov. General Kuroki je včeraj baje prekorajil reko Huno ter se pomika proti Mukdenu (?).

Nemška poročila o položaju pri Mukdenu.

Nemški vojni poročevalci polkovnik Gaedke je brzojavil iz Mukdena v Berlin: „Japonska armada se pomika polagoma v široki fronti proti Mukdenu, levo krilo ob reki Liao, desno krilo v gorovju, kakih 40 km vzhodno od Mukdena. Vestem, da se tudi zahodno reke Liao vrše gibanja Rusov in Japoncev, ne verujem, ker bi to pomenilo kršenje kitajske nevtalitetete. V Mukdenu je prebivalstvo mirno. Čete so zopet samozavestne. Trgovina in promet sta zopet v živahnem tiru. Toda uradniški niso vsledar poslušni ter baje celo slušajo tajna navodila Japoncev. Filialka ruske banke v Mukdenu je zopet odprta. Japonske izgube pri Liaojangu se cenijo na 30000 mož, kar se tudi meni sdi verjetno.“

Predstoječa velika bitka.

Kakor je razvidno iz ruskih in japonskih uradnih poročil, so se vojni poročevalci, ki so ališali že prve spopade blizu Mukdena, v svojih kombinacijah zmotili. Dne 16. in 17. t. m. ni bilo še nikakih spopadov med mandžurskimi armadami. Japonci so samo pomnožili svoje predstraže, iz česar je sklepali, da mislijo zopet prodirati. Japonske predstraže so nekako v črti Siljhopunjepuna, t. j. 30 kilometrov južno od Mukdena, tako, da bi rabile tri dni hoda, da dospo do Mukdena. Splošno mnenje je, da pride kmalu do odločilne bitke, vsekakor pred začetkom zime. V Kuropatkinovih rokah pa je odločitev, ali se bo vršila bitka pri Mukdenu ali pri Tielinu. Japonski poslanik v Londonu je mnenja, da bo Kuropatkin peljal svojo vojsko nazaj do Tielina ter se tam zgrabil z nasprotnikom. Za Kuropatkina bodo pri izbiri bojnega prostora odločevala le prednosti, ki jih nudi kraj za vsakojakó umikanje ruske armade, zakaj Kuropatkin si bo prizadeval, ako bi se bitka zanj neugodno zasakala, da se odtegne odločitvi ter se približa zbirališču njegovega ojačenja, Harbinu.

Izpred Port Arturja.

Iz Port Arturja v Petrograd došli ruski častniki je izjavil, da se čudi fantaziji inozemskih poročevalcev, ki določajo celo čas, do katerega se bo mogel Port Artur držati. Zaloga streljiva je znana le Steslju in Smir-

novu, sicer pa nikomur; v sled tega so vsa tozadevna poročila brez vsake vrednosti.

General Steselj je poslal caru iz Port Arturja sledečo brzojavko: 10. september: „Sovražnik vsak dan nadaljuje bombardiranje na utrdbe, baterije in notranjo trdnjavo, ne da bi bil imel dosežaj kaj prida uspeha. Ranjeni kažejo svoje junaštvo s tem, da jedva osdravivši takoj zopet vstopijo v vrste borilcev. Dub v posadki je izhorel.“

16. september: „Danes ponoči so napadli Japonci vodovodno reduto, toda naša posadka jih je odbila. Japonci so dobili pomoč ter so naskok ponovili, toda zopet jih je posadka, ki jo je podpirala artiljerija, pregnala. Japonci so imeli velike izgube ter so svojo nakano opustili.“

Kakor se poroča preko Londona, začel se je dne 19. t. m. na vse sgođaj splošen naskok Japoncev na Port-Artur, ki je trajal do večera. Japonci se trudijo, da bi dobili različne glavne utrdbe severovzhodno od Port-Arturja.

Pretečeno nedeljo je baje planilo pet ali šest ruskih bataljonov iz Port Arturja ter so naskočili visoko pri utrdbi Ešand, ki so se jih bili pretečeni teden polastili Japonci. Boj je bil zelo hud, a končno so se morali Rusi premoči umakniti.

Neki ruski častnik je pisal iz Port Arturja, da so v utrdbi Liaotesanu mornarični topovi vsled neprestanega streljanja opasno obrabljeni. Ker se Rusi boje, da bi te utrdbe vsled tega ne mogli dolgo braniti, podkopali so utrdbo na štiri angleške milje ter nasuli v rove smodnika, da jo spuste v zrak. — Neki ruski ladji se je posrečilo spraviti v Port Artur podmorski čoln s prostovoljci z ladje „Peresvjet“.

Iz Vladivostoka.

V ruskih vladnih krogih zelo hvalijo Kuropatkinove operacije, ker je skrbel, da niso Japonci prišli do Tielinga, ker bi se od tam lahko polastili Harbina ter s tem pretrgali Kuropatkinu zvezo z Evropo, pa tudi Vladivostok bi bil izoliran. Kakor je položaj sedaj, pridejo Japonci v najugodnejšem slučaju prihodnje spomladi do obleganja (?) Vladivostoka, a do tedaj se trdnjava lahko utrdi in preskrbi za več let.

Vladivostokemu brodogradu se je baje narodilo, da naj pri vsakojakem spopadu s sovražnikovim brodogradom se gleda na lastno obrambo, temu si mora prizadevati za vsako ceno, da uniči sovražnikovo ladjo. Japonci ne morejo svoje mornarice popolnjevati, in zguba dveh ali treh najboljših japonskih ladij bi že hodočnost odločila.

General Miščenko.

Iz Šanghaja je došla vest, da je general Miščenko padel. Tolažimo se z dejstvom, da so japonski in an-

gleški viri pustili že mnogo ruskih generalov poginili, ki so kmalu nato od mrtvih vstali.

Nova ruska mobilizacija.

Kakor poroča ruski „Invalid“ se sestavljajo štiri nove gorske baterije s brzostrelnimi topovi in pet vzhodnosibirskih artiljerijskih baterij.

Otvoritev bajkalske železnice.

Ker se je bila pripetila znana nesreča pri vožnji vlakov preko zamrznjenega Bajkalskega jezera, graditi se je morala nova proga v polkrogu ob jezera. Dne 18. t. m. so položili zadnje tire med postajama Kaltuk in Bajkal ter se začne redni promet na železnici 23. t. m.

Fusko junaštvo.

Iz Port Arturja v Cifu došli princ Radzivil je nadalje pripovedoval, da so ruskega poročnika Petrova obkolili Japonci izven trdnjave. Petrov se je boril kot lev, a ko se mu je zdobila sablja, boril se je s pestmi ter je pobil osem Japoncev, preden so ga prebodli z bajonetji. — Neka ruska stotnija, ki je stala na zelo nevarnem kraju ter se nikakor ni mogla več držati, je poslala generalu Steslju poročilo: „Ne moremo več držati pozicije.“ Steselj jim je odgovoril: „Toda umreti morate!“ In res so poginili v hudem boju vsi do zadnjega moža. Na tišem mestu so našli pozneje poleg ruskih blizu 2000 japonskih trupel.

Japonci širitelji — kulture?

Ker so nastale napetosti med japonskimi vojaškimi oblastmi in inozemskimi častniki, ki so pridržali japonski armadi, je maršal Jamagata brzojavil Ojami: „Edini namen vojske je, zavarovati državni mir ter razširjati blagor civilizacije v skupnem interesu vseh narodov.“ — Taka domišljija pa že diši po nadutosti!

Deželni zbori.

Celovec, 20. septembra. Deželni odbornik pl. Hillinger je poročal v imenu deželnega zbora glede spremembe deželnega zakona iz leta 1896 glede drževanje cest. Nasvetuje se, naj se k stroškom pritegnejo tisti, ki vozijo mnogo težkih tovorov po občinskih, oziroma deželnih cestah. Nadalje je predlagal, naj se spremene nekateri §§ cestno-policijskega reda tako, da se vožnja po javnih neraričnih cestah z avtomobili in motorji uredi v sporazumljenju z deželnim odborom naredbenim potom. Oba predloga sta se izročila juridično-političnemu odelku. — Posl. dr. Lemisch je poročal o proračunih deželnih fondov za leto 1905, oziroma o pokritju 3.247.094 K. Potrebščine so namreč za 181.779 K večje kot so bile leta 1904. — Posl. baron Aichelburg-Labis je poročal, kako bi se omejili izgredi in zlorabe pri mrtvaškem straženju, pri sedminah in plesih. Predlagal je zakonski načrt, s katerim se daje občinam pravica, pobirati določene pristojbine prigradbenih prireditvah, koncertih, gledaliških igranj, razstavah, kegljanju na dobitke itd. Tudi ta predlog se je izročil juridično-političnemu odelku. — Posl. Weiss je predlagal, naj se lovski zakon iz leta 1901 temeljito revidira.

Dunaj, 20. septembra. Nižjeavstrijski deželni zbor se je danes otvoril z nagovori deželnega maršala in namestnika. Vloženi sta bili dve interpelaciji zaradi ureditve vožnje z avtomobili in zaradi uvoza italijanskega vina po novi trgovinski pogodbi. Potem so se izvršile volitve v razne odseke.

Opava, 20. septembra. V šlezjskem deželnem zboru je podal posl. Hruby v imenu slovenskih poslancev izjavo, da smatrajo Slovani ustanovitev slovenskih zavodov za vzgajanje učiteljev na slovenskih šolah v Sleziji za ustavno dolžnost naučne uprave, za zahtevo pedagoške in za zaščeno nepobitne potrebe. Niti daleko ne mislijo spravljati v škodo

ali v nevarnost za Nemce določenih šolskih zavodov. Tudi Slovani so bili vedno proti utrkviziranju v šlezjskem šolstvu, toda poudarjati morajo da učiteljska s priklopljenjem vzporednice ne postanejo utrkvizistična. Ustanovitev vzporednice smatrajo za popolnoma našasno sredstvo, in zahtevajo, ker je potreba slovenskih zavodov dognana ter tako potrebo tudi nemški poslanci v svoji izjavi priznavajo, da se vzporednice spremane v samostojne zavode s češkim, oziroma poljskim učnim jezikom. — Nemci so izjavo molče poslušali.

Zmedeni politik grof Sternberg.

Praga, 20. septembra. Državni poslanec grof Sternberg, katerega imajo Nemci za nekakega „Avgustaa“ ter so mu dokazali, da se je v svojih spisih izdajal že za Nemca in Angleža, je imel te dni ljudski shod v Nashodu, da je razvil svoj program. Ostro je kritikoval politiko Mladočehov, češ, da je panslavistična in avstrofobska, došim je njegova politika avstrofilska, pravzaprav avstro-slovenska. Povedal je tudi, da je prijatelj židov, ki so verni državljani, na drugi strani pa stoji tudi blizu katoliške cerkve, ker ista predstavlja veliko moč, a Avstrija kot katoliška država mora biti s cerkvijo v ozki zvezi. — Po takih nazorih se pač v bodoče nemško-angleški češki grof ne bo nikomur več smilil, ako si ga Vsenemci v državnem zboru „pri voščijo.“

Trgovinska pogodba z Italijo.

Rim, 20. septembra. Po tako dolgem pogajanju se je ravnokar doseglo popolno sporazumljenje ter se je sklenila stalna trgovinska pogodba, sklenil pa se je tudi provizorij. Definitivna pogodba stopi v veljavo s 1. januarjem 1906 istočasno s pogodbami drugih držav, s katerimi se morajo obravnave še vršiti, posebno s Švico, Rusijo, Belgijo itd. Provizorij se razteza na dobo od 1. oktobra 1904 do konca decembra 1905. ter se deli v dva dela, namreč v dobo od 1. oktobra do konca decembra 1904. in v dobo prihodnjega leta. Za zadnje četrtletje t. l. so veljavne vse dosedanje olajšave za uvoz italijanskega vina. V našo državo se sme potemtakem do konca decembra 1904 vpeljati 450.000 meter-skih stotov italijanskega belega vina po znižani carini 15 K za met. stot. Ta prednost pa ni samo za Italijo, temuč se je smejo poslužiti tudi druge države, ki izvažajo vino. Koncem meseca decembra 1904 preneha vinska klavzula za vedno. Določbe provizorija v letu 1905. so glede izvoza v Italijo in uvoza iz Italije enake določbam stalne pogodbe, ki se je sklenila za 10 let, namreč do konca decembra 1915. Največje težave pri pogajanjih je delalo seveda vinsko vprašanje. Glede izvoza in uvoza drugih glavnih predmetov se je doseglo sporazumljenje, ki zagotavlja uvoz južnega sadja, olja itd. iz Italije in izvoz konj, lesa in industrijskih izdelkov iz Avstro Ogrske.

Combovi sovražniki.

Paris, 20. septembra. V klerikalnih krogih so se zarotili, da mora ministrski predsednik Combes pasti preden izvrši svojo veliko nalogo glede popolnega poraza klerikalizma. V ta namen so baje dobili monarhisti častihlepnega Bourgeois, ki se že nekaj časa ni več udeleževal političnega gibanja. Baje ga je naprosil sam predsednik Loubet, naj pomaga odstraniti Comba, za kar se mu zajamči njegovo mesto. Bourgeois je zadnje mesece potoval po deželi ter imel konference z ministri iz Waldeck-Rousseauvega kabineta. Tudi večina sedanjih ministrov baje ni zadovoljna s Combom Bourgeois upa, da mu bo potemtakem lahko takoj ob sestanku zbornice provzročiti tako krizo v kabinetu, da postane Combes nemogoč. Bourgeoisova vlada bi ne nadaljevala protiklerikalne politike.

Dalje v prilogi.

Ko je bilo na Vrhniki že vse mirno, se je Simon Kozina odpravil na mesto, kamor je moral priti njegov svarilec. Pod starim orehom za obsežnim vrtom se je Kozina ulegel na tla in čakal.

Končno se je prilazil svarilec, pisar sodnika Završana, in je Simonu Kozini razložil, da je izdan in razkrinkan in da ga čakajo večala, če ga dobi gosposka v roke.

— Dolgi Laban te je izdal Erazmu, je pripovedal pisar in zdaj ti je vse za petami. Erazem te z dvema strazarjema čaka pri neki ogljarski koči na Lesnem brdu, Završan je spravljal pol Vrhnike na noge in vse preži nate, ker mislijo ljudje, da si le slučajno odsoten. Jutri pa pride iz Ljubljane dež. glavar in ukazano je že, da če se ne vrneš, se preišče vsa okolica. Glej, da o pravem času izgineš, sicer se ti zna slabo goditi.

Simona Kozina je prijateljevo pripovedovanje silno potrlo. Spoznal je, da mu ni več obstanka na Vrhniki, da mora še to noč bežati in težko mu je bilo, posebno zaradi gospe Regine. A kmalu se mu je zjasnilo lice in tiho se je smejal ter si mel roke.

— Mojega denarja pa le ne dobe in mene tudi ne, je rekel pisarju. Ti si mi bil ves čas dober in zvest prijatelj. Ali se še spominjaš, ko sem te bil lačen in brez vinarja v žepu srečal gori pri Brezovici? Od tistega dne sva bila zaveznika. Zdaj si mi celo rešil življenje.

— Da, je rekel pisar, rešil sem ti življenje. Upam, da se mi izkaže hvaležnega.

— Nisem nehvaležen človek, je odgovoril Kozina in pokažem ti to še danes. Pojdi z menoj.

Šla sta čez polje v smeri proti Bevkam. Daleč zunaj blizu samotne kočice ob Ljubljani, kjer so svoj čas cigani napadli menihe, se je Kozina ustavil blizu drevesa in rekel svojemu spremljevalcu:

— Tu mi pomagaj odkopati zemljo.

Z noži sta odkopala nekaj zemlje in kmalu spravila na dan usnjeno vrečo.

— To je cel zaklad, je dihnul pisar in tehtal vrečo. V njegovih očeh je zasijal plamen poželjivosti in ves se je tresel, ko je Kozina odvezal vrečo in se je videl blesk zlata in srebra.

— Vsak polovico, prijatelj, je rekel Kozina in začel denar zlagati na dva kupčka, med tem ko je pisar pazil, če ju nihče ne gleda.

Ali pisarjevo oko je vedno uhajalo nazaj h kupu zlata in srebra, ki je ležal pred njim in v njegovi duši so se začele porajati grozne misli. Kozina je sedel na tleh in je bil sklonjen nad denar. Pisar je šel nekajkrat okrog njega, kakor bi motril okolico, ali njegovo oko se ni odmaknilo od Kozine. Naenkrat se je ustavil, bliskoma se je nagnil h Kozini in ga z obema rokama zgrabil za vrat. Slišal se je hripav, grgranju podoben vzkihi. Kozina je s silo obupa poskušal se oprostiti iz pisarjevih rok. Zvijal se je pod njegovimi rokami, ga praskal in se premetaval, a pisarjeve roke so ga držale, kot da bi bile od železa. Kozina je začel omagovati, njegovi prstje, ki so trgali pisarjeve roke, so odnehali, telo se je nekako sesedlo. Pisar ga je potegnil k bregu in ga vrgel v Ljubljani, voda je zapluskala in Kozina je v nji izginil kakor kamen. Pisar je potem denar pospravil v vrečo in bežal z njo proti Vrhniki. (Dalje prih.)

Dogodki v Macedoniji.

Carigrad, 20. septembra. Turška vlada je zadovoljna, da so se začeli Grki in Bolgari med seboj klati ker Bolgari na ta način pozabijo na svojo pravo nalogo in na izpolnitev pravičnega reformnih zahtev. Grki ustanavljajo čimdalje več čet, ki preganjajo mesto turških vojakov bolgarske čete. Četa Grka Stergija Platija je pri samostanu Panagija ubila štiri bolgarske vstaše. Seveda so se Bolgari takoj maščevali. Bolgarska četa bratov Bombiali je napadla vas Krivo ter odvedla v gore štiri odlične Grke.

Cetinje, 20. septembra. Črnogorska in turška vlada se nista mogli sporazumeti zaradi odškodnine in kaznovanja Turkov, ki so pri Jeti napadli črnogorske delavke, sklenili pa sta, da odposljeta mešano komisijo, ki naj zadevo takoj preišče.

Sofija, 20. septembra. Iz Drača, kjer delujejo angleški orožniški častniki, prihajajo vesti, da igrajo Angleži zelo sumljivo vlogo. Reforme javno zasmejujejo ter pravijo prebivalstvu, da so reforme brez vsake vrednosti. Bajje tudi ščuvajo prebivalce, naj se znova vzdignejo, ker le na ta način se bo dosegla avtonomija Macedonije.

Novi topovi v Ameriki.

London, 20. septembra. Ameriška mornarica dobi nove topove, ki prekosijo vse vrste topov, kar jih s et dosedaj pozna. Top tehta 3900 funtov, kaliber meri tri palce, krogla tehta 15 funtov ter ima začetno hitrost 1700. Streljalo se bo z novimi topovi še zanesljivo na pet angleških milj. 200 takih topov je že v delu v tovarni.

Odhod Angležev iz Tibeta.

London, 20. septembra. Angleška posadka zapusti 23. t. m. Lhaso. V Tibetu je nastopila obšutna zima, gore so v snegu. Angleški vojski, ki imajo le letno opravo bodo hudo trpeli.

Skupščina „Zveze slov. pevskih društev“.

(Konec.)

Razni nasveti.

G. dr. Tuma je nasvetoval, naj si prisrčno osrednji odbor litografic in imenik odborov posameznih društev, da se vedo na pravi naslov obrniti v raznih vzajemnih društvenih zadevah. Nadalje bi naj osrednji odbor skrbel za evidenco razpoložljivih tenoristov. Namesto „Glasbene Matic“ naj bi Zveza izdajala strokovni list kot organ Zveze. List bi naj imel glasbeno prilogo. G. prof. Štritof je obljubil da se bo o teh točkah odbor temeljito posvetoval. G. dr. Schwab je povedal, da je Celjskemu pevskemu društvu vzelo neko društvo dva tenorista ter je prišlo društvo v toliko zadrego, da bi skoraj nastopiti ne moglo. Zaradi tega se je sklical prejšnji večer izredni občni zbor, ki se je posvetoval o odpomoči. Sklenilo se je ustanoviti nekako posredovalnico za službe dobrim pevcem. Društvo se je obrnilo z okoliščino tudi na delodajalce, da dajo prednost poslušalcem, ki so dobri pevci, ki pa se morajo tudi zavezati, da bodo sodelovali pri oficijalnih prireditvah. Poročevalec je nasvetoval naj tudi Zveza ustanovi posredovalni odsek, da dobre pevske moči ne gredo na tuje.

G. Stele (Kamnik) je nasvetoval, naj Zveza v izveštjih, ako ne začne izdajati svojega strokovnega lista, priinese imenik pevcev po glasih, a vsako društvo inventar svojega arhiva.

G. Hubad je pozdravljal vse nasvete, oziroma jih pojasnjeval ter obljubil, da se bodo po možnosti vpoštevali. — Nato je g. Štritof zaključil skupščino.

Brzobjavne pozdrave

so poslali: Zveza hrvaških pevskih društev, g. Zupančič, kot predsednik „Slov. pevskega društva v Ptuju“ in g. Rus z Bleda v imenu ondotnega pevskega zbora.

Koncert.

Na čast skupščinarjem je bil zvečer v „Narodnem domu“ koncert, ki se je v prvi vrsti „odlikoval“ po — skrajni malomarnosti ljubljanskega občinstva. Ako bi ne bilo skupščinarjev, dijakov in gotovih vztrajnih obiskovalcev vseh muzikaličnih prireditev, koncertovalo bi se praznim stolom. In vendar je bilo to tako pomemben koncert, kakršnega še nismo imeli v Ljubljani, zakaj prvič so nastopili združeni zbori vseh treh ljubljanskih pevskih društev „Glasbena Matica“, „Slavec“ in „Ljub-

ljana“. To je bil moment v življenju slovenske pesmi v Ljubljani, ki bi bil zaslužil pač številnejše kumovanje. Slovenski gostje iz Štajerske, Goriške, Trsta in Koroške so začenoma gledali po napol prazni dvorani. Žal bodi vsakemu malomarnežu, da je zamudil res nenavaden užitek. Nad 100 izšolanih moških pevcev se tudi v Ljubljani ne bo tako kmalu slišalo pri skupnem nastopu. Vkljub kratkim skupnim vajam je pripravil mojster g. Hubad vse tri zборе do popolne harmonične enote, kar se je pokazalo posebno pri težavni „Povejte, ve planine“. Društvena godba ki je svirala pod vodstvom kapelnika g. Poule tri umetniške skladbe, se je posebno proslavila pri uverturi „Orfej v podzemlju“. Zboru in godbi se je živahno ploskalo.

Sestanek skupščinarjev.

Po koncertu so se zbrali skupščinarji k prijateljskemu sestanku v areni „Narodnega doma“, kamor je prišlo tudi sploh mnogo prijateljev slovenske pesmi. G. dr. Ravnihar je v svoji napitnici v proslavo neumornega vodje g. Hubada opravičeno šibal tudi malomarnost ljubljanskega občinstva, ki je „blestelo“ pri komerzu na praznih stolihi.

G. Hubad se je ljubeznivo zahvaljeval ter napil delegatov in trem ljubljanskim pevskim zborom, ki so ta večer tako složno nastopili.

G. dr. Tuma je napil pevovodjem slovenskih pevskih društev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 21. septembra.

— **Ubijalci koroških Slovencev.** Slovenstvo na Koroškem leži na smrtni postelji. Še pred dobrimi desetimi leti je bilo na Koroškem živahno, lepe sadove obetajoče narodno gibanje. Slovenstvo se je prebujalo iz večstoletnega spanja in krepko se je začelo vojevati za svoje narodne koristi, tako da je po vsem slovanskem svetu zavladalo mnenje: Koroški Slovenci se drže kakor poznanjski Poljaki. Slovenski hlapeci nemškega škofa Kahna so to lepo in mogočno narodno gibanje zadušili. Slovenski duhovniki so ubijalci koroškega Slovenstva, in storili so ta zločin da bi slovensko ljudstvo porabili za boj, v prid podvrženemu rimskemu klerikalizmu. Vsa čast tistemu malemu številu slovenskih duhovnikov na Koroškem, ki so še narodnega mišljenja, velika večina stoji v službi nemškega škofa Kahna in se je odvrnila od slovenskih narodnih teženj, tako da je smel znani Podgorec javno v ljubljanskem „Slovencu“ pisati, da je vsako slovensko narodno prizadevanje na Koroškem neumnost, da je prav, če slovenstvo izgine in da se naj vse moči porabijo le za boj za „katoliško stvar“. In ta isti Podgorec je danes vodja koroških Slovencev, vodi jih pa točno v zmislu tistega programa, ki ga je obelodanil v „Slovencu“. Dandanes ni več slovenskega narodnega gibanja na Koroškem, nego samo še klerikalno gibanje; Slovenci stoje v službi nemškega škofa Kahna in služijo samo njegovim narodu slovenskemu sovražnim namenom. Koroška duhovščina je popolnoma podobna tisti stranki, ki je zbrana okrog razupitega „Štajerca“. Vedno in vedno govori „Štajerc“, da je njegova stranka slovenska, v istini pa služi Pruski; koroški duhovniki tudi govore, da so slovenska stranka v istini pa služijo samo Rimu. Kakor si je „Štajerc“ nadel slovenski plašč, da bi laglje v motni vodi ribaril, tako tudi koroški duhovniki; kakor „Štajerc“ vedno hvali samo Orniga in njegove kumpane kot prijatelje Slovencev, tako hvalijo koroški duhovniki škofa Kahna in kar stoji za njim. Podobnost je popolna. Tudi te dni so imeli na Vel. Strmcu na Koroškem shod, na katerem je Podgorec nosil zvonec. Priročili smo o tem shodu poročilo, ki smo je dobili od očitveca. „Slov.“ je radi tega zrojil, kakor vselej, kadar je razkrinkano kako klerikalno sleparstvo. Na tem shodu so farji sejali svoj smrtiljiv klerikalizem, pa bi radi svetu dopovedali, da so delali za slovenstvo, za katero se ravno toliko menijo kakor „Štajerc“, ki tudi pravi, da dela za blagor slovenstva. Neštivilnokrat smo že pojasnjevali, kaj je koroškim Slovincem predvsem potrebno, ali dela,

ki bi narodni stvari koristil, se Podgorec ne poprimejo. Tisti Podgorec, ki je slovenskim semenišničnikom prepovedal med seboj slovenski govoriti, ta naj kaj stori za slovensko stvar? Ravno tako malo, kakor ptujski Ornig! Tužno je za vsakega narodnomislekega moža, ko gleda to propadanje in to ubijanje slovenstva na Koroškem. Ali ubijalci slovenstva, katoliški duhovniki v Kahnovi službi, se krvavo motijo, če mislijo, da opomorejo klerikalizmu, če prodajo in izdajo slovenstvo. Klerikalizem doseže morda za hip kak uspeh, ali končno bo vender ubijalce slovenstva premagal nemški „Los von Rom.“

— **Učiteljska vest.** Kandidat g. Fr. Bratoš pride kot zač. učitelj v Kamnik.

— **Mestna višja dekliska šola v Ljubljani** je prvi in edini slovenski srednješolski zavod, v katerega moremo pošiljati svoje hčerke in ne le v dosego višje izobrazbe, marveč tudi v dosego spodobnosti, da si zamorejo, ako je treba, same služiti kruh kot učiteljice ali komptuaristinje. V ta zavod pošiljamo svoje hčerke najraje že zato, ker se v njem ne le poučuje, marveč tudi vzgaja, in le temu zavodu se moramo zahvaliti, da se zavednost, kot prave Slovence, čedalje bolj širi med našim ženstvom. Vendar pa imamo, še eno željo in ta je, da bi imel zavod tudi internat. S težkim srem se ločimo starši na deželi ob pričetku šolskega leta od svojih ljubljenskih hčera, a z dokaj težjim še zato, ker nismo in ne moremo biti prepričani, da bodo preskrbljene ne le glede hrane, marveč tudi glede zdravega stanovanja in zanesljivega nadzorstva. Prav zato se pa čestokrat dogaja, da pošiljajo slovenski starši svoje hčerke v nemške zavode, ker so v njih internirane in je s tem starišem odvzeta velika skrb. Zato se obračamo do slavnega obč. sveta ljubljanskega, ki je storil nepopisno veliko dobroto stem, da nam je ustanovil višjo deklisko šolo, naj skuša kar najpreje mogoče, ustanoviti v ti šoli tudi internat in prepričani naj bo, da mu bomo slovenski starši kar najrajše hvalečni. Ta naprava je prav lahko izvedljiva in občina ljubljanska pri tem gotovo ne bode imela gmotne škode. — Poleg tega pa imamo še eno prošnjo do sl. občinskega sveta in sicer, da skuša sedaj, ko se je uvedel na višji dekliski šoli prepotrebni pedagoški tečaj, pridobiti tudi pravico, da smejo absolutentinje tega tečaja napravljati učiteljsko maturo na zavodu samem, ker bi bilo s tem maturiranje mnogo olajšano. Sedaj se morajo kandidatice pripravljati iz vseh predmetov in teh ni malo, ko bi bile potem vendar pridnejše učence oproščene iz maraškega predmeta tako, kakor so oproščene sedaj na c. kr. učiteljskem. Upamo, da slavnici obč. svet tej prošnji gotovo ugoditi zlasti sedaj, ko mu načeljuje tako izborni, previden in vse časti vreden mož, kakor je ljubljanski župan gospod Hribar. Visoka vlada pa, dokler imamo na Kranjskem deželnega predsednika gospoda barona Heina, ki je vnet za vsak napredek, temu gotovo ne bode nasprotovala. Prizadeti starši.

— **Predavanje o krvnem sistemu in o krvi** priredi fer. akad. društvo „Prosveta“ jutri (četrtak 22. t. m. in v soboto 24. t. m. v Narodnem domu. (Merkurjeva dvorana, pritišče levo). Predaval bo cand. med. g. Rudolf Kobal po sledečem redu: 1. Kaj pojмимо pod imenom sistem, kadar govorimo o človeškem organizmu. Posodje človeškega telesa. Sree, središče krvnega sistema, njega sestava in delovanje. Odvodne, dovodne in kapilarne žile. 2. Sestava in pretvarjanje krvi. Pomen pljuč za regeneracijo krvi. Regeneracija in pogin krvnih teles. Razmerje med hranjenjem in krvotokom. — Predavanji se začeta točno ob 8. uri zvečer. Vsakdo kot gost dobrodošel!

— **Za potujoče knjižnice** „Prosveta“ so darovali: g. Ivan N. Resman 135, g. Mikuz, eks. ak. 54, abiturient Milan Korun 28, neimenovano društvo 22, gđ. Angela Zalaznikova 12, g. Ciril Pemrl 11, gosp. G. Žerjav 6, upravništvo „Zvončka“ 2, g. Potrto 1, g. Zalar 1 knjigo. V celoti je dosedaj darovanih 853 knjig. Živeli darovalci in njih nasledniki!

— **Srbski list o jugoslovanskih umetnikih.** Povodom otvoritve umetniške razstave v B-l gradu piše list „Pravda“: „V srbskem oddelku, izvajamci P. Jovanovića, bodete našli najmanj subvilitete in najslabše kompozicije. Srbski umetniki so podobni še vado učenec, ki se ne smejo oddaljiti od svojih mojstrov. Pri vseh je opaziti posledice poudinih šol z vsemi do brimi in slabimi stranmi. Pri Slovincih pa je opaziti močnejša inicijativa, večje strem-ljenje, da se emancipirajo od

svojih učiteljev. Konceptije so smelejše in ta oddelek napravi vtis pristne umetnosti, ki sicer še išče resnice, toda je svobodna. Hrvatje so že izbirnejši in bolj rafinirani ter imajo največjo tehnično spretnost izmed vseh. Okus je pri njih razvit, akoravno prevladuje stremenje po inicijativi in modernem.“

— **Mestna realka v Idriji** šteje letos dijakov: v pripravljalnem razredu 33, v I. razredu 47, v II. razredu 44, v III. razredu 37 in v IV. razredu 29, skupaj torej 190 dijakov. Na zavodu deluje: 1 ravnatelj, 5 profesorjev, 1 katehet, 1 učitelj pripravljalnega razreda in 1 pomožni učitelj za telovadbo, skupno 9 učnih oseb.

— **Kmetijski tečaj za nemške učitelje.** Po odredbi poljedelskega in naučnega ministrstva bo letošnji kmetijski tečaj za nemške učitelje od 26. septembra do 3. oktobra t. l. na Grmu. Kot docenta sta določena gg. vodja R. Dolenc in deželni potovalni učitelj Fran Gombáč.

— **Utonila je** v Setaiku 31½ let stara deklica Minka, hčerka posestnice Ivane Setnikar v bližnjem vaškem koritu, medtem ko so domači južniali, mati pa dajala mlajšemu sinčku jesti. Sodišče je mater oprostilo zatožbe podtikane ji malomarnosti.

— **O sadni razstavi v Radovljici** nam poroča očitveca: Da imamo mi Kranjci dokaj razvito sadjerejo, o tem nam pričajo sode raznih sadnih trgovcev, ki hodijo iz drugih krajev kupovat lepo naše sadje. Ali, da imamo toliko in tako krasnega sadja, tega bi nihče ne verjel, kdor ni bil na razstavi v Radovljici. Človek mora kar strmeti, ko vidi tu, te krasne eksemplare jabolk in hrušk in bi mislil, da se nahaja v kaki sadni razstavi v Franciji, ki je glede sadjereje najkulturnejša dežela na svetu. Kdo bi se ne divil lepim kongresovkam, ki so v posebno mnogem številu zastopane na razstavi in katerih nekatere so bolj podobne kakim bučam nego hruškam. Obiskovalec je kar očaran, ko vstopi v krasno dekorirano razstavo, zlasti, ako še ni imel prilike videti velikih razstav v mestih. Kakor se na tej razstavi vidi, se je odbor posebno potrudil, da s finim okusom in spretnostjo ustvari nekaj, kar je zares v čast in korist naši lepi domovini, katera je s svojim sadjem še danes tako krasno zastopana na tej razstavi. Nadejati pa se je, da bodo naši sadjereji še več poselali na razstavo, vsaj še na mnogih krajih ni vse sadje zrelo in ravno pozno sadje ima veljavo v trgovini s daljnim svetom. Dalje pa jih je tudi mnogo, ki bodo spodbujeni ob pogledu na lepo urejeno razstavo drage volje in z veseljem se pridružijo že dosedanjim razstavljalcem, ter z svojim posneje dopolanim sadjem pomagali dvigati ugled in korist razstave. Jas bi svetoval vsakomur, ki se količkaj odlikuje s svojim sadjem, da naj ga pošlje na razstavo in to čim prej, kajti vprav častno je za vsakogar, da se njegovo ime in sadje blešči v družbi tako odličnih sadjarjev kakršnih imena sem videl na razstavi. Pogled na celo razstavno kompozicijo pa je zares prijeten, tako da človek vesel vstopi in se spreha po prostorni dvorani od mize do mize. Svetoval bi našim sadjarjem še nekaj. Namreč, da naj hitro naznanijo od boru razstave, ako imajo svoje sadje in od katere vrste na prodaj in koliko. To se zapiše v posebno knjigo na razstavi in kupci, ki hodijo pregledovat in popraševati v razstavo, se lahko iz knjige pouče, kam se jim je obrniti, ko žele kupiti to ali ono vrsto sadja. Torej na noge, prilika je krasna. Posebno pa priporočamo, naj si naše ljudstvo pridno hodi ogledovat to lepo razstavo, saj bo v njegovo korist. Vsakdo, ki namerava še zadnje lepe jesenske dni vporabiti za kak izlet, napoti naj se v našo krasno Gorensko, kjer ima prilike dovolj, da se naučijo svežega zraka, nagleda naravnih krasot in obenem obišče razstavo, katero videti mu bode ostalo v najlepšem spominu. Koliko lepih in novih vrst sadja si bode marsikdo, vspodbujen po obisku razstave, začel gojiti doma na svojem vrtu, kajti vsak razstavljalet bode gotovo drage volje oddal uprav ene ali druge vrste svojemu bližnjemu, ako jih bode isti želel imeti. Ker je radovljiska razstava nekaka prednica veliki svetovni razstavi, ki bo meseca oktobra v Düsseldorfu ob Reni, čujem, da bo odbor več lepih vrst sadja iz Radovljice poslal naravnost v Düsseldorf. Ravno z ozirom na to naj hite sadjereji in obiskovalci, da razstavijo, čim več sadja in obiščejo razstavo dokler je še najlepša. Razstava je tako lepa, da je vredno prirediti v nje obisk, celo posebne vlake, kakor se to vrši pri raznih drugih prilikah.

— **Igra narave.** Iz Dol. Logatec se nam piše: Na vrtu hotela »Kramar« stoji v polnem cvetju —

nad 50 cvetov — hruškov džalir, a koncem veje se vidi dozorel sad. — Pisec teh vrstic je prinesel prijatelj dne 18. t. m. živega majnikovega hrošča (Melolirotha vulgaris), a v jutru dne 20. t. m. je pa pisec teh vrstic nabral pet — najbrže valed mraza in glada poginolihi, v gorkejši kraje potujočih mestnih lastovic (Hirundo urtica).

— **Z Gornjega grada** se nam poroča: Med tem, ko se vrhovi gora belijo — sneži namreč — je neko jabolčno drevesce v Gornjem gradu, ki ima samo en sad, v polnem cvetju.

— **Pevsko društvo „Kolo“ v Trstu** priredi v nedeljo, dne 25. septembra 1904 v dvorani »Narodnega doma« pri sv. Ivanu prvo vinsko trgatev.

— **Najzanimivejši kraj rusko-japonskega bojišča** je sedaj brezdvomno Mukden, glavno mesto Mandžurije, kjer tabori ravnokar ruska vojska in kjer pride najbrže v kratkem času do velike bitke. In Mukden si je lahko ta teden brez nevarnosti pred japonskimi kroglami ogledati v tukajšnji mednarodni panorami. Posebno zanimiv je pogled na to za Evropejce čudno mesto z mestnega zidu v Mukdenu, nadalje ob času noveletnega sejma. Jako lepo je videti bivši cesarski dvor in cesarske grobove, za katere se Kitajci tako boje, ako se vname v Mukdenu vojna. Nadalje je videti tudi kitajsko mesto Kanton z nenavadno živahnim prometom ter več vojnih ladij. — Mednarodna panorama ima med svojimi vztrajnimi obiskovalci mnogo odličnih oseb, kakor n. pr. g. župana Hribarja.

— **Izpred tuk. sodišča.** 4) Anton Kavčič, delavec iz Jakovica je svojega brata Franceta na Prešivci v prepiru nalašč s koso vrezal na levo roko in mu prizadejal nevarno rano. Obsojen je bil na 7 mesecev težke s postom in trdim ležiščem poostrene ječe. — Karol Germ v Kamnem vrhu in Matija Trček iz Smrečja, oba posestnikova sina, sta bivajoča v Ameriki, vedoma zamudila sglasiti se k naborni stavi. Obsojena sta bila vsak na 10 dni strogega zapore in vsak na 10 K denarne globe.

— **„Slovenec“** je prinesel v predčverajšnji številki senzacionalno vest, da je mestna policija legitimirala v hotelu „Ilirija“ nekega gospoda, ki je podoben bančnemu slugi Jennerju, kateri je defraudiral v dunajski filijalki čeških nemških posojilnic 230.000 K in da ta ni bil pravi. Razpisanih je 10.000 K nagrade tistemu, kdor Jennerja prime. Mi smo „Slovenca“ zaradi te izredne „Ljubljanske novice“ zavidali in se takoj o zadevi informirali. Izvedeli smo pa, da je ta vest — smešna. „Slovenec“ seveda ni temu kriv, pove naj pa svojemu „poročevalcu“ v obraz, da nič ne ve, če pa kaj izve, izve le polovico, drugo polovico si mora pa po lastni fantaziji izmisliti, če ni tako srečen, da jo more iz jutranje „lajbahrerie“ „preplonkati“.

— **Tatvina.** Včeraj okoli 11. dopoldne je bil v neki gostilni v Kolodvorskih ulicah Ivanu Gašparcu iz Grintovec pri Kočevju, ki je odpotoval v Ameriko, iz kovčega ukraden suknič, hlače, amerišanski štilet in napolnjen prašičev želodec, v skupni vrednosti 70 K. Tatvine je sumljiv okoli 40 let star tujec, ki je bil črno slabo oblečen in po obrazu črbit. Navedenec bil videli ob kritičnem času nesti iz dotične gostilne ukraden obtelek.

— **Ponočnjaki** so se včeraj pojavili na dolenskem kolodvoru; kričali so tako, da so se vsi ondotni prebivalci zbudili in za nameček so pometali še s kolodvorske stole na cesto. Policija jih je zasačila pri delu.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je z njegovega kolodvora odpeljal v Ameriko 56 Slovencev in 10 Hrvatov. 3 Slovenci so pa prišli nazaj.

— **Izgublji ne in najdene rači.** G. F. Š. je izgubil včeraj ručajo denarnico z vsbino 50 K. Brivec Jožef Jerič je našel zlato žensko veržico z dvema obeskom, vredno 20 K. — Na južnem kolodvoru so bili izgubljeni oziroma najdeni 3 dežniki, 10 paketov tobaka, prazna košarica, rujav kovčeg in zavitek stare obleke, kovčeg s perilom in šolskimi potrebščinami glaseče s: na ime »Georg Rajković« in ženski klobuk.

— **Najnovejše vesti.** Italijanski prestolonaslednik je dobil imo Umberto, Nikola, Tomasi, Giovanni, Marija in naslov »prince Piemonteske«.

— **Mednarodni kongres** s: v bodomisleceev se je začel včeraj v Rimu. Udeležuje se ga nad 14000 odličnih oseb.

— **Velika nesreča** na železnici. S kolodvora v Ferari je ušel stroj, ki ga je strojevodja zapustil, a kurjač ga ni znal ustaviti. Na progi je stroj trčil ob brzovalci, ki je vozil iz Bolonje v Benetke.

Šest oseb je ubitih, 17 ranjenih, pa tudi materialna škoda je zelo velika, ker je poštini voz zgorel.

— Mladimorilki. V Martinu (Texas) sta umorili 13 in 15 letna sestra svojega očeta, ker sta svedeli, da se hoče zopet oženiti, a sta se bali mame.

— 62 milijonov lir dolga je napravila tovarna za konzerve v Parmu ter delo ustavila.

— Štrajk v Italiji še ni ponehal, temveč se po vseh večjih mestih nadaljuje s podvojeno silo. V Pisi, Ferrari, Neapolju, v Benetkah itd. so se primerili vodji izgraditi. V Milanu so en dan zaprli 275 razgrajalcev.

* **Bolnico so zažgali.** V Aubervillerju je zažgal teden v prisotnosti policijskega predstojnika in požarne brambolje bolniški ravatelj bolnico. Mesto je namreč sklenilo, da požge vsa poslopja, ki so stala za časa nekake divjanja kolere, kar se meščani boje, da se ne bi bolezen zopet pričela širiti. Na mestu stare bolnice pa sezidajo lepo zračno poslopje, ki bo dika celotnemu mestu.

* **Čudeži na odru.** Iz Londona poročajo: Moderna znanost pospešuje tudi varietete. „Čarobni kotel“, s katerim prav umno uporabljajo tekoči zrak, je najnovejša senzacija, ki jo kažejo občinstvu Palace gledališča. Kotel in njega lastnik Dean sta prišla iz Amerike, in gledališče plačuje po 4000 kron na teden za predstave. Dean zavre v kotlu vodo na koso ledu, pere žepne robce, ki mu jih da občinstvo in jih vrača popolnoma suhe. Kuhali je jajca in jih obenem izpremenil v led; tako pripravljen vaniljev led je dal tudi občinstvu, da ga pokuši. Peč je izpremenil v ledenico. Jajca, ki jih popari z vročo vodo zledene, da jih je lahko raztolsti s kladivom na tisoč kosov. Kerosen (sčisti svetilni petrolej) je izpremenil v led in ga vžgal. — Te predstave so napravile presenetljiv vtisk, ki prekosi vse, kar kažejo različni glumači in iluzionisti.

* **Prijatelj izza mladih let.** Premožni Parižan Bidoire se je nekega večera z ženo vračal od gledališke predstave domov. V neki stranski ulici zastavi jima pot dolgin v razcapani obleki in z razmršenimi lasmi ter pokliče Bidoira po imenu. Ker se pa ta ni zmenil za to, vpraša ga tujec, ne pozna li več svojega prijatelja Aleksandra. Sele sedaj je Bidoire bolj natančno pogledal capina in spoznal v njem svojega prijatelja izza mladih let. Peljal ga je v bližnjo gostilno, da čuje njegove doživljaje. Komaj pa stopijo v lokal, že jih obkoli četa sumljivih gostov, ki so bili videti dobri znanci dolginov. A tudi temu je kmalu izginil iz obraza izraz ponižnosti in grozeč je zahteval od prijatelja denarja in dragocenosti, kar jih je imela žena na sebi. Bidoire je zaklical na pomoč, a v tem hipu je že tudi padel nezavesten na tla, zadet od več trdih pesti, dočim je ženo nekdo sunil z nožem v hrbet. Drugi dan je pa našla policija obadva v stranski ulici mrtva in oropana.

* **Lordmayorjeva hči.** Rodovna londonskega mestnega poglavarja je doživela nedavno bridko razočaranje. Pretekli teden bi se imela vršiti proka lordmayorjeve hčere z nekim mladim diplomatičkim uradnikom. Vse priprave so bile dovršene, da se dostojno proslavi veseli dogodek. Do 400 gostov, državnikov, diplomatov, velikih trgovcev, sodnikov itd. je bilo povabljenih, da se udeležijo poroke in svečanega sprejema v mestni hiši; doč o je bila premnoga poročnih daril ki so bila postavljena na ogled, — iskratka vse je bilo v vzornem redu in lepi skladnosti pripravljeno, da se ta dan zapíše kot dan veselja v analih Cityja. Saj je velika redkost, da se hči kakakega lordmayorja med njegovo uradno dobo, takorekno čisto formalno poroči in takega dogodka v zgodovinski banketni dvorani Mansion House že dolgo niso praznovali. Veselo upanje neveste in nje rodovine pa se je v zadnjem trenutku spremenilo v strah in razburjenost, ker ženina ni bilo k rodbinskemu obedu v nedeljo opoldne, s katerim bi se imele pričeti ženitvanske slavnosti. Ženin tudi ni poslal nikakega poročila ali opravičila. S težkim srcem so čakali do večera, upajoč, da pride vsaj k »dineju«, pa ženina ni in ni. Še le pozno v noč so prejeli njegovo pismo, v katerem s kratkimi besedami brez vsakršnega utemeljevanja naznanja, da je odpotoval iz Londona. Mislijo, da je šel na kontinent. Nevestin oče je takoj odpovedal poroko in vse ženitvanske slavnosti. Splošno se misli, da se je mlademu ženinu hipoma zmudila pamet, ker bi bilo tako ravnanje pri polni zavestnosti res kruto. Vse ljudstvo pomiluje lordmayorja, osobito pa še ubogo njegovo hčer, ki jo je ta nesreča spravila ob zdravje, da sedaj leži bolna v postelji.

* **Prekop med Rigo in Herononom.** Rusi nameravajo izkopati med Rigo in Herononom prekop,

t. j. zvezati Vzhodno in Črno morje. V kanal se pritegne velik del Dvine in Dnepru, vse drugo se bo pa izkopal. Vsa vodna pot bo dolga 2369 km, in sicer 330 milj teka Dvine, 66 milj zveznega kanala in Dnepru in Dnepru in 1072 milj teka Dnj-pra. Prekop po globok 31 1/2 metra, širok 140 čevljev v tleh in 266 čevljev na površini. Stroški bodo znašali okoli 350 milijonov rubljev. Pristanišča bodo nastopila: Heron, Alešt, Berislav, Navropol, Aleksan drova, Jakaterinostav, Vrhnje Dnje provsk, Kremenčug, Novožorgijensk, Čerkask, Kanov, Kjev, Mogilev, Bežankoviči, Dvinsk in Rga. Prekop bo do elektriki razsvetljevali, da bodo ladje lahko vozile neprestano. Največja vozna hitrost bo znašala 8 vozlov, kakor v suškem ali kielastem prekopu; čas prevoza 1488 angleških milj dolgega prekopa bi znašal 160 ur ali 7 dni. Ni vi prekop ne bo samo otvoril velikega dela osrednje Rusije, ampak tudi krajši promet med Vzhodnim in Črnim morjem. Parnik, ki rabi sedaj iz Petrograda v Oleso 6 tednov, bo prevozil potem ta pot v 12 dneh.

* **Italijanska duhovščina na deželi je podobna vrti.** Zaradi svoje dobrodelnosti zelo čislani škof v Cremoni, Geremia Bonomelli, je izdal nedavno v posebni knjižici popis svojega potovanja po alpah. V tej knjižici je čitati o italijanski duhovščini na deželi: „Mnogo je duhovnikov v naših škofijah, ki imajo župnije s 500, 1000 ali 1500 dušami. Ko so odslužili mašo, čitajo kaj malega, obiščejo kakega bolnika in ne vedo potem več, s čimer bi se bavili. V delavniki so popolnoma prosti. Rea je, da bi se lahko posvetili temeljitemu proučevanju duhovnih znanosti (?) in polje je zelo veliko. Toda ali nimajo knjig ali pa jih tudi nočejo, ali pa jim manjka veselje za učenje. Kaj pa delajo? Z malimi izjemami životarijo po zgotoviti majhnih in lahkih uradnih poslov. To je velikansko zlo, to skoraj brezposelno življenje duhovnikov na deželi, ki izgubi vsakršen nagon za učenje ki se polenari ter ubija svoj čas z ničevnimi zabavami, z igro, dolgim spanjem in brezdeljem. To je prava pokora. Ko bi se posvetili vsaj kakemu koristnemu delu, kakemu četudi prijetnemu poslu, kakemu rokodelstvu, ki bi bilo v skladu s njihovim svetim poklicem, samo da bi se gibali. Toda ne, bolj prazneje in dolgočasneje življenje kot je njihovo si ni mogoče misliti. To življenje kmečke duhovščine, polno lenobe, ki je postala skoraj potrebna, in ki jo navada skoraj neko opravičuje, je grda stvar ter zahteva od pomoči. Duhovniku se mora dati posla, ako hočemo, da odgovarja svojemu poklicu.“ — Te besede veljajo v podvojeni obliki tudi za duhovnike na kmetih pri nas.

* **Usodna zmota.** V Sobotici na Ogrskem je umrl pred tremi leti bogat posestnik Ebergenky, zapustivši vdovo in dveletno hčerko. Komaj so ga zagrebli, se je že zvedela usodna novica, da pokojnik ni zapustil svoji ženi in hčerki ničesar, ampak ves imetek zapisal v oporoki, ki so jo našli, svojima netjakoma, bratoma Almassy. Vsi prijatelji rajnika so dobro vedeli, da je temu vzrok le obžalovanje vredna pozabljenosti, ter so bili prepričani, da je nemogoče, da bi bil Ebergenky razdelil svoje vroče ljubljeno dete ali pa ga le odpravil s postavnim delezem. Oporoko je bil napravil pred leti, ko je bil še samec in je stal pred nevarnim dvobojem. Seveda je zapisal vse imetek svojima takti edinima sorodnikoma, bratoma Almassy. Dvoboj se je pa iztekla brez nevarnosti. Ko se je Ebergenky pozneje oženil in postal oče, je pa popolnoma pozabil na usodno oporoko, ki nesrečnega otroka spravlja ob vso bogato dedščino, čeprav je oče večkrat trdil, da bo hčerka dobro preskrbljena, ker ji bo zapustil vse imetje. Dedičinja netjaka pa sta se opirala na postavbo in se tudi poravnati nista hotela, zahtevajoč, da se nima izročiti zapuščini. In res je sodišče v Rabi prisodilo netjakoma vso rapuščino razen postavnega deleža, ki bi ga imela dobiti pokojnikova hčerka. Višje sodišče je pa netjaka odbilo in postavilo zapustnikovo hčerko za edino dedinjo in prisodilo vdovi zakoniti užitek ter popravilo tako neprijetne posledice usodne pozabljenosti.

* **Spoštovanje debelih.** Pri nas se debelost pri človeku smatra za znamenje dobrega in brezskrbnega življenja, kakršno imajo n. pr. prebivalci raznih farovžev — pri raznih narodih pa se debelost visoko spoštuje ter si ljudje na vse načine prizadevajo, da postanejo debeli, ker je to znamenje odličnosti. Debelost je pri raznih črnih plemenih v Afriki znamenje oblasti pri poglavarjih in njihovih rodbinah ter se s tem odlikujejo od navadnega ljudstva. Isti običaj velja v Polineziji in sosednjih otokih. Debeli misijonarji si pridobijo pri njih lahko ugled in poslušnost. V Indiji je debelost neobhodno potrebna vsaki ženski, ki hoče veljati

za lepo. V indijskih svetih knjigah so pravila za izbiranje žene, pa se med drugimi lastnostmi tudi zahteva, da mora biti hči izvoljenke podobna boji mladega slona, za kar je vsakakor treba precejšnje debelosti. V južni Afriki si domačini sploh izbirajo za poglavarja najdebelejšega med seboj; posebno slaven postane, ako je debelejši kot je vhod v navadne kočje domačinov. V državi Kongo je debelost privilegij poglavarja ter se pri podložnih strogo kaznuje. Neki Anglež pripoveduje, da so žene slavnega vladarja v Mayoru skoraj širše kot visoke ter so podobne kockam. Poskrile so se jim v masti oči in potegle lica in telesa, ali ravno to je, kar se vladarju dopade. Glavno sredstvo, da se doseže taka debelost, je mleko.

Telefonska in brzojavna poročila.

Maribor 21. septembra. Pri deželnozborski volitvi iz splošne kurije je dobil Nemeš Stiger 6274, krščanski socialist Lopič 4792, Slovenec Thaler 3743 in socialni demokrat Hilari 3207 glasov. Pride torej med Stigerjem in Lopičem do ožje volitve.

Gradec 21. sept. Izid večrajšnjih deželnozborskih volitev je doslej samo deloma znan. V Mariboru bo ožja volitev; v Brucku je zmagal nemški kršč. socijalec Schoiswohl, v Ljubnu bo ožja volitev med soc. demokratom dr. Schacherlom in kršč. s. cijalcem Rieglerjem. Pariz 21. septembra. „Figaro“ poroča, da je bolgarski diplomatični zastopnik o obisku kneza Ferdinanda na Dunaju rekel: Ta obisk je bil izraz vljudnosti napram Dunaju in je zboljšal razmerje med Bolgarsko in med Avstrijo, a ni čisto nič spremenil razmerja med Bolgarsko in Rusijo, kakor se je ponekod mislilo in pričakovalo.

Belgrad 21. septem. Kralj Peter I. je bil danes slovesno kronan srbskim kraljem. Ob 8. uri zjutraj se je kralj v slovesnem sprevodu odpravil iz konaka v glavno cerkev. V sprevodu sta bila tudi črnogorski prestolonaslednik Danilo in njegova žena, zastopniki drugih vladarjev in domači civilni in vojaški dostojanstveniki. Pred cerkvijo je kralja pričakoval metropolit z mnogoštevilnim svečenilstvom. Kronanje je bilo veleslovesno. Metropolit je ogrnil kralju dolgi plašč temnoredne barve, bogato obšit z zlatom in srebrom, mu nadel krono na glavo in dal žezlo v roke. Peveci so zapeli „Mnogaja leta“, zunaj so grmeli topovi. Liturgija je trajala do pol enajstih, nakar se je kralj zopet v slovesnem sprevodu a to pot v kraljevskem ornatu, vrnil v Konak. Vse ulice so bile natlačene polne občinstva, ki je kralju prirejalo navdušene ovacije.

Petrograd 21. septembra. Veliki knez Sergej Mihajlovič je imenovan generalnim inspektorjem ruskega topničarstva. Rim 21. septembra. Pri Ferrari sta trčila dva vlaka. 21 oseb je bilo ranjenih, 3 so ubite. Težko ranjen je tudi ministerjalni podtajnik dr. Oton vitez Bažan, ki se je kot avstrijski delegat udeležil posvetovanja zastran italijansko-avstrijske trg. pogodbe.

Rusko-japonska vojna.

London 21. septembra. „Daily Express“ javlja, da so v ponedeljek Japonci zopet naskočili Port Artur, o uspehu tega naskoka pa ne ve ničesar povedati.

London 21. septembra. Nova bitka pred Mukdenom je neizogibna. Japonska armada, broječa osem do deset divizij, se približuje ruskim postojankam. Ž to je že vse požeto in bitka se bo bila na ravnem polju. Rusi stoje tik reke Hun.

London 21. septembra. Japonske priprave za novi naskok na Port Artur so končane. Trajale so 19 dni. Pri deset dni trajajočem naskakovanju

koncem avgusta so Japonci, četudi z ogromnimi izgubami, zavzeli štiri male utrdbe.

Berolin 21. sept. Nemški kapitan Fustan poroča Local-Anzeigerju iz Revala, da čaka rusko brodogve samo, da pridejo se tri ladje, potem odpluje takoj v vzhodno Azijo.

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večje povpraševanje po „Moll-ovem francoskem šmarnu in soli“ dokazujejo uspešni vplivi tega zdravila, lastni koristnega kot bolesta utešujoča, dobro znano antiseptično maslo. V steklenicah po K 1.90. Po poštnem povzetju razpošilja to maslo lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJU, Tuchlauben 9. V zalozhah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepat, samonovan s varnostno znamko in podpisom. 4 8-13

Najboljše izpričevalo, ki daje zdravniku in pacientu, najboljšo jamstvo za izdatnost sredstva, je kemijska analiza, ki je vsakdar potrdila, da napovedane množine zdravila v steklenicah vnu lekarnarja P. MOLL-ja v Ljubljani na Dunajski cesti. Zunanja naročila po povzetju: 4 15

„Le Griffon“
najboljši cigaretni papir.
28 Debita se povsod. 871

Sarg strijeno in tekoče
glicerol-mjilo
napravlja kožo
belo in nežno.
Dobi se povsod.
Sarg-ova glicerol-mjila
so za odrasle kakor za otroke najnežnejše starosti izvrstno čistilo. Z najboljšim uspehom ga rabijo znane avtoritete, kakor prof. dr. Hebra, Schauta, Frühwald, Karel in Gustav Breus, Schandlbauer itd. 17

Vydrone žitne kave
POKUSITE SE! Vsekar dragovalno.
Posoda 5 kg. posoda 4 kg. 50 g. trnava.
„DOMAČI PRIJATELJ“
Vredno letno žitno kavo Praga-1711

Proti prahajem, luskinam
in izpadanju las
deluje najboljša priznana

Tanno-chinin tinktura
za lase

katera okrepuje lasišče, odstra
njuje luske in preprečuje izpa
danje las.

1 steklenica z navodom 1 K.
Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot
dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil,
medic. mil, medicinal. vin, specialit
tet, najfinjših parfumov, kirurških
obvez, svežih mineralnih vod i. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka

v Ljubljani, Resljova cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožefovega
jubil. mostu 37-38

Zdravilski konjak
zajamčeno pristni
vinski destilat pod
stalnim kemiškim
nadzorstvom.
Destilerija
Camis & Stock
Tret-Barkovlje.
1/2 steklenica K 5.—, 1/4, ste
klenice K 2.50. — Na prodaj v
boljih trgovinah. 48

Darila.
Upravištvu našega lista so poslali:
Za družbo av. Cirila in Metoda:
Vesela družba dohskih žoln nabrala pri licitir
ranju 3 krone. — Živeli!
Za učiteljski konvikt: Gospica Mimi Ro
bava v Smartnem pri L. tiji nabrala 13 kron v
veseli družbi z motivacijo:
Smartno z Ljubljano
Prosveti je vdano.
Zato smo nabrali!
Konviktu smo dali.
Svoto smo izročili gosp. Jakobu Dimniku v
Ljubljani. — Srčna hvala!

Borzna poročila.

Ljubljanske

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dan. borze 20. septembra 1904.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 1/2 % majeva renta	99.40	99.60
4 1/2 % sebrna renta	100.15	100.35
4 1/2 % avstr. krona renta	99.40	99.60
4 1/2 % zla	119.35	119.55
4 1/2 % ogrska krona	97.35	97.55
4 1/2 % zla	118.75	118.95
4 1/2 % posojilo dežele Kranjske	99.50	101.—
4 1/2 % posojilo mesta Spjlet	100.25	101.25
4 1/2 % Zadar	100.—	100.—
4 1/2 % bos. herc. žel. pos. 1902	101.—	101.90
4 1/2 % češka dež. banka k. o.	99.60	100.—
4 1/2 % zst. pisma gal. d. hip. b.	99.60	99.90
4 1/2 % zst. pisma kom. k. o. z.	101.50	102.50
10 1/2 % pr.	106.85	107.85
4 1/2 % zst. pisma Innerst. hr.	100.50	101.50
4 1/2 % ogrske cen.	100.—	101.—
4 1/2 % dež. hr.	100.75	101.75
4 1/2 % z. pr. ogr. hip. ban.	100.15	101.15
4 1/2 % obl. ogr. lokalnih železnice d. dr.	100.—	101.—
4 1/2 % obl. češke ind. banke	100.75	101.75
4 1/2 % prior. Trst-Poreč lok. žel.	98.50	98.50
4 1/2 % prior. dol. žel.	99.10	100.10
3 1/2 % juž. žel. kup.	307.—	309.—
4 1/2 % avst. pos. za žel. p. o.	101.10	102.10

Srečke.		
Srečke od L. 1854	—	—
1860 1/2	183.75	185.75
1864	262.—	265.50
tizake	161.50	163.50
zem. kred. I. emisije	308.—	318.—
II.	296.—	307.—
ogr. hip. banke	289.—	275.—
srbske a. fra. 100.—	93.—	96.—
turške	135.75	136.75
Basilika	21.—	22.—
Kreditne	464.—	474.—
Inomoeke	78.—	83.—
Krakovske	84.75	88.75
Ljubljanske	66.50	72.—
Avst. rud. križa	54.—	56.—
Ogr.	29.25	30.25
Karlovske	68.—	71.—
Saleburške	77.—	81.—
Dunajske kom.	516.—	526.—

Delnice.		
Južne železnice	87.75	88.75
Državne železnice	647.—	648.—
Avst.-ogr. bančne delnice	1614.—	1624.—
Avst. kreditne banke	656.50	657.50
Ogrske	767.25	768.25
Živnostenske	248.50	249.50
Premogokop v Mostu (Brux)	660.—	663.—
Alpske motan	483.75	484.75
Praske žel. ind. dr.	2466.—	2476.—
Rima-Muranyi	522.25	523.25
Trbovske prem. družbe	314.—	324.—
Avst. orožne tovr. družbe	481.—	485.—
Češke sladkorne družbe	171.—	175.—

Valute.		
C. kr. cekin	11.34	11.38
20 franki	19.01	19.03
20 marke	23.46	23.54
Sovereigns	23.94	24.—
Marke	117.35	117.57
Laški bankovci	95.10	95.30
Rubli	2.53	2.54
Dolarji	4.84	5.—

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 21. septembra 1904.

Termin.		
Pšenica za oktober	50 kg K	10.31
„ april	50 „	10.68
Rž „ oktober 1904	50 „	7.66
Koruzna „ maj	50 „	7.27
Oves „ oktober	50 „	6.87

Efektiv.
5 vin. višji.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 308 2. Srednji tlačni tlak 750.0 mm

Sepc.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
20.	9. zv.	739.4	7.6	sr. jvzh.	sk. oblač.
21.	7. zv.	737.4	7.0	sl. svzh.	oblačno
	2 pop.	736.4	10.1	sr. svzh.	oblačno

Srednja včerašnja temperatura: 8.2°
normale: 14.2°. — Padavina v mm 0.0.

Učenca

sprejme takoj v trgovino z meš. blagom

Alojzij Jerančič 2741 I

v Ljubljani, Karlovska cesta št. 8.

Poučujem v francosčini
(gramatika, konverzacija, literatura)

kakor doslej na svojem stanovanju

Mestni trg št. 11.

ANA BOLD 2734-1

državno izprašana učiteljica.

Popolniti je

službo asistenta

s stalno plačo. Prošnik, večš obeh de
želnih jezikov, mora biti zmožen repre
zentacije, ter mora položiti kavecjo.

Pismene ponudbe pod: J. M., poste
restante, Ljubljana. 2736-1

Mednarodna panorama.
Ljubljana, Pogačarjev trg. 2863

Tekoči teden:

MANDŽURIJA,

bojno torišče med

Rusko in Japonsko.

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj
Franjo Škrbec, Lož
(Notranjsko) 2677-4

Ključavničarskega 2723-2

pomočnika

sprejme takoj za stalno ključavničarski
mojster **Ivan Rebek v Celju**. —
Ponudnik mora biti več posebnih
izdelovanj in popravil različnih
tehtnic. Plača po dogovoru.

Šivilje

dobro izurjene, se sprejmejo takoj pri
A. Singer, Gosposke ulice 4.

2 učenca

se sprejmeta v špecerijško
trgovino v Ljubljani ...
Naslov pove upravištvo
Slovenskega Naroda. 2640-3

Stanovanje

s štirimi sobami se odda s 1. novembrom
v Cigaletovih ulicah št. 3, zraven
justičnega poslopja.
Več se izve istotam. 2324-12

biljard

se prodaja po izredno nizki ceni.
E. GUŠTIN 2737-1
Jesenice. — Gorenjsko.

Kupi se že obrabljena, a še
vendar rabljiva

decimalna tehtnica

z upravo od 500 do 1000 kil.
Ponudbe naj se upošlejo s ceno
vred na **Fran Celestina Medija-**
Izlake. 2715-3

Vsled trgovinskih razmer se prodaja ali
da v najem pod ugodnimi pogoji

nova hiša

s prostornimi kletmi za trgovino z vinom
in žganjem na veliko; v hiši je prostorna
klet za 15 vagonov vina; prometa na
leto do 4000 hektolitrov. 2971
Natančneje se izve pri posestniku
Josipu Rossiju, v Zagorju ob S.

Sprejemem takoj 2 mlada trgovska pomočnika

ki naj bi bila dobro izurjena v trgovini
z mešanim blagom. Nastop lahko takoj
ali pa v 6 tednih.
Sprejemem tudi 27-2-1

učenca

iz dobre hiše, ki bi imel veselje do
trgovine.
RUDOLF ZORE
Jesenice, Gorenjsko.

Pravým pokladem
pro všechny, kdo pohlazením v mládí onemoc-
něli, jest výtečné dílo:
Dra Retaua Sebeochrana.
České vydání po 800 výtisků. Cena 3 Kč.
Vydání v 4 K. Čti je každý, kdo
následky těchto nepravostí trpí, na tisíc lidí
vdeci dílu tomu své uzdravení. Lze je dostati u
nakladatelské firmy „Verlags-Magazin R.“
F. Blerer, Leipzig, Neumarkt No. 21, jakož
i v každém knihkupectví.

Perje

za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
F. HITI 9-37
Pred škofijo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Gospodična

želi poučevati klavir ali pa tudi žolske
predmete.
Ponudbe pod: „št. 12“, poste
restante, Ljubljana. 2684-3

Proda se ceno

„Ljubljanski Zvon“ 1881—1903 in
5 letnikov „Dunajskega Zvona“,
skupaj ali posamezno; prodajo posre-
duje **lg. Bonača** trgovina papirja v
Ljubljani. — Priporočljivo za bralna
društva in šitalnice. 2646-4

Deklice

ali dekci, ki si žele privatno pridobiti
igranju na klavirju in ob-
nem teorije, naj se zglasijo pod
šifro: „Dobri uspeh“ poste restante
v Ljubljani. 2712-4

Vinogradski količi.

Gozdna uprava Mokrice na Dolenjskem, južne železnice postaja Brežice
ali Samobor-Zagrebska železnica se bo prodalo okoli
500.000 klanih, po 3 m dolgih, lepih kostanjevih vinograd. količev.
Ker bodo količi konec februarja izgotovljeni in za odpošiljatev pripravljeni,
se priporoča, prijavljati že sedaj omejeni upravi naročila ali predznanbje.
Gozdna uprava Mokrice
pošta Jesenice na Savi, Dolenjsko.
2645-2

Upisovanje v gremijsko trgovsko šolo
se vrši 22., 23. in 24. septembra od
3.—5. ure popoldne v pisarni na Dunajski
cesti št. 10. 2721-2
Gremij ljubljanskih trgovcev.

Razglas.

Iz zapuščine po gospodu **Francu Kočvarju**, bivšemu po-
sestniku in trgovcu z vinom v Mariboru bo

27. septembra 1904

ob 10. uri popoldne v kleti Reiserjeve hiše v Mariboru,
Reiserjeva cesta št. 1 dovoljena prostovoljna dražba zaloga vina.

Prodajala se bodo
rošpaško, haloško, završko, ljutomerško in vino
iz Slovenskih goric,

izvečine vina lastnega pridelka v cementiranih sodih od 60 l do 7 hl.
Vina se bodo izklicevala po cenilni vrednosti za liter in prodajala le
za cenilno vrednost ali nad njo. Kupcu se na željo prepusti tudi sod
za cenilno vrednost. Četrtno kupnine je treba položiti pri dražbi,
ostanek pa kadar se vino odpelje, t. j. najpozneje v 14 dneh po dražbi.

C. kr. okrajno sodišče v Mariboru,
odd. V, 10. septembra 1904.

Hidravliške stiskalnice

Zlata svetinja
Szegedin 1899
Zlata svetinja
Budapešta 1899
Zlata svetinja
Požun 1902
za hidrav-
liške
stiskalnice
za sadni mošt za veliki obrat
z eno ali dvema prevoznima košarama.
Stiskalnice za sadno vino in sadni sok
z gonitvijo na roke s pritiskom Herkules.
Mlini za
sadje in gro-
zdje, robkalni
stroji, sušilni
aparati za
stroje
izdelujejo in razpošiljajo kot specialiteto najnovejše konstrukcije
P. MAYFART & Co.,
Dunaj II/ 2740-1
Specialna tovarna strojev za vporabo sadja.
Ilustrovani katalogi gratis in franko. Prosim za skorajšnja vprašanja.

Sprejmejo se

pod jake ugodne pogoje
selčni in spretni
zavarovalni potovalci.
Ponudbe naj se pošiljajo pod
„zavarovalni potovalci“ na uprav-
ništvo „Slov. Naroda“. 261-49

3 spretni

železolivarji

dobe trajno delo
pri 2708-2
J. Lorber & Ko.
tovarna za stroje, Žalec pri Celju.
Starejši in oženjeni imajo prednost.

blagajničarka

za splošno trgovino v Ljubljani.
Ponudbe pod „Blagajničarka 500“
poste restante, Ljubljana. 2726-2

Prodajalko

ali prav mladega 2654-3
trgovskega pomočnika
izurjenega v trgovini z mešanim blagom,
sprejme takoj ali s 1. oktobrom
ANTON FATUR, trgovec
na Premu.

Gremij ljubljanskih trgovcev

naznanja, da se

otvaritev gremijske trgovske šole

vrši v nedeljo, dne 25. septembra 1904 ob
10. uri dopoldne.

Ponavljalni izpiti se pa vrše isti dan ob 7. uri
zjutraj. 2696-2

Pristno ljubljansko

kislo zelje

v sodčkih po 25, 50, 100 in 200 klg,
v trdnih posodah, v vsaki količini ima naprodaj
N. TERŠKAN 2731-1
v Ljubljani, Hradeckijevo predmestje št. 23.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. junija 1904. leta.
ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA ČEZ TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m ponoči osebni
vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Aussee,
Slovnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 5. uri 5 m
zjutraj osebni vlak v Trbiž od 2. junija do 18. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob
7. uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Danaj,
čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb,
Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 54 m
dopolodne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 12. uri
10 m popoldne osebni vlak v Podnač-Kropo le ob nedeljah in praznikih od 2. junija naprej.
— Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Pontabel, Celovec, Franzensfeste,
Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gast-in, Zell ob jezernu, Inomost, Bregenc,
Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb,
Francove vane, Karlove vane, Prago, (Ljubljana-Linc-Praga direktni voz I. in II. razr.), Lipsko,
na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste,
Inomost, Monakovo (Ljubljana-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — PROGA V NOVO
MESTO IN KOČEVJE. Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novo mesto, Straž, Toplice,
Kočevje, ob 1. uri 5 m pop. istotako. — Ob 2. uri 10 m popoldne osebni vlak v Grosuplje od
2. junija do 18. septembra ob nedeljah in praznikih. — Ob 7. uri 8 m zvečer v Novo mesto,
Kočevje. — PRIHOD V LJUBLJANO juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m zjutraj
osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, (Monakovo-Ljubljana direktni voz I. in II. raz-
reda), Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Aussee, Ljubno, Celovec, Beljak. — Ob
7. uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m popoldne osebni vlak z Du-
naja čez Amstetten, Lipsko, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Prago (Praga-Linc-Ljubljana di-
rektni voz I. in II. razreda), Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih,
Bregenc, Inomost, Zell ob jezernu, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Šmohor, Pontabel. — Ob
4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakovoga,
Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 30 m zvečer z Lesc-Bleda le ob nedeljah in
praznikih od 2. junija naprej. — Ob 8. uri 44 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage,
Franzensfeste, Karlovih varov, Heba, Plzna, Budejovic, Lince, Ljubnega, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla, čez Selzthal v Inomosta in Solnograda. — Ob 10. uri 40 m ponoči o-bni vlak s Trbiža
od 2. junija do 18. septembra ob nedeljah in praznikih. — PROGA IZ NOVEGA MESTA IN
KOČEVJA. Osebni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m
popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Ob
9. uri 22 m ponoči osebni vlak z Grosupljeja od 2. junija do 18. septembra ob nedeljah in
praznikih. — ODHOD IZ LJUBLJANE drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m
zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 7. uri 10 m zvečer. — Ob 10. uri 45 m ponoči samo ob
nedeljah in praznikih. — PRIHOD V LJUBLJANO drž. kol. IZ KAMNIKA. Mešani vlaki: Ob
6. uri 49 m zjutraj, ob 10. uri 59 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer. Ob 9. uri 55 m ponoči
samo ob nedeljah in praznikih. — Čas prihoda in odhoda je označen po srednjeevropskem
času, ki je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani.

Rabite samo
velenjske salonske brikete
najboljše, najcenejše in najprimer-
nejše kurivo za peči.
Prodaja jih samo trgovina z lesom
St. & C. Tauzher
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 47. 2739-1

„Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani“

Podružnica v CELOVCU. Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz. Promete izdaja k vsakemu žrebanju. Akcijski kapital K 1.000.000.— Zamenjava in ekskomptuje izdane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Z ekskompt in faktozo menja. Daje prodajno na vrednostne papirje. Zavaruje srečke proti kurznim izgubam. Borzno naročila. Podružnica v SPLJETU. Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzigaja. 39-10b Promet s čeki in nakaznicami.

Zakupni razglas

zaradi zagotovljenja predmetov kruha in ovsa za leto 1905.

Zakupna obravnava bode za garnizujoče čete, zavode, izolirane in domobranske čete ¹⁾												Specialni pogoji				
dne	pri			za	s konkurenčnimi kraji	za čas		na dan			Približna tekoča letna potreščina, ki jo je zagotoviti, znaša			vadij v kronah		
	vojaškemu preskrbovalnem magacin	okrajnem glavarstvu	županstvu					kruha a	ovsa a		kruha				ovsa ²⁾	
									840	840						4200
od	do		gramov porcij		porcij		meter. centov									
10. oktobra 1904	—	Bruck ob M.	—	Judenburg	—	1. januarja 1905 za kruh do 31. decemb. 1905, za oves do 30. sept. 1905						340	—	—	122.400	—
13. oktobra 1904	Maribor	—	—	Celje ^{*)}	—							220	—	—	79.200	—
15. oktobra 1904	—	—	Trbiž	Slov. Bistrica	—							15	—	—	5.400	—
14. okt. 1904	—	—	—	Strass	—							383	—	—	137.880	—
10. okt. 1904	—	—	—	Ptuj	—							300	—	—	109.500	—
14. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	150	—	270	54.750	4.140 ²⁾						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	20	—	—	7.300	—						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	300	—	—	109.500	—						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	339	—	—	123.735	—						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	170	—	—	62.050	—						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	105	—	—	38.325	—						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	111	—	—	40.515	—						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	—	4	155	—	2.388 ²⁾						
10. okt. 1904	—	—	—	Trbiž	—	31	—	—	11.315	—						

^{*)} Prevzemniki za oddajanje kruha, oziroma peke iz erarične moke, morejo dobiti v Celju erarično pekarijo za dobo pogodbe v zakup, toda edino proti plačilu mesečne najemščine 22 K in proti temu, da napravijo manjše popravke objekta iz lastnega in ga zavarujejo proti ognju.

Ta dopusten najem pa se mora v ponudbi izrecno pogoditi z napovedjo najemščine.

^{**)} Za postajo Gradišče se za naravno kruha v mesecih junij do izključno septembra 1905 vzame polovico pšenice, polovico pa ržene moke, v drugih mesecih pa 1/3 pšenične in 2/3 ržene moke; na cent moke je pridejati 140 gramov kumne.

Vadij obstoji iz 5 procentov vrednosti, ki se določi po oferirani ceni in sicer od cele napovedane množine in od enomesečne oddajalne vrednosti ob prehodih vojaštva.

¹⁾ Razen tega bode k domenjenim zakupnim cenam oddajati:

- potreščino za k orožni vaji sklicane dopustnike, rezerviste, nadomestne rezerviste in domobrnce;
- potreščino ob prehodih vojakov po točki IV. pogodbenega zvezka in eventualnih doklad; dalje
- na postaji Št. Vid potreščino ob koncentriranju čet glasom pogodbenega zvezka, točka III;
- sol, drva in pekavske potreščine povodom vsakoletnih vaj vojaških pekav.

²⁾ Za slučaj delnega suragiranja ovsa se zmanjša potreščina za četrtino.

Zakupni pogoji.

- Sprejemale se bodo samo pismene ponudbe. Narejene morajo biti po spodaj naznačenem formularju in biti kolekovane z 1 krono za vsako polo. Zapečatenе ponudbe imajo zgoraj omenjene obravnavne dni vsaj do 10. ure dopoldne, ob kateri uri se začne obravnavati, doiti in sicer ponudbe za postaje Ljubno, Judenburg, Šmarje in Bruck ob Muri pri okrajnem glavarstvu v Brucku ob Muri; ponudbe za Trbiž in Koroške zapore pri županstvu v Trbižu; ponudbe za ostale postaje pa pri dotičnih c. in kr. vojaških oskrbovalnih magacinih (točka XVII. zvezka pogojev); na poznejše ali v brzojavni obliki došle ponudbe se ne bode oziralo. Ko bi se v kaki ponudbi postavka cen v številkah in pismenih ne ujemala, velja postavka v pismenih za pravi. Vsaki popravil v ponudbi ima ponudnik pridejati svoj podpis.
- Za obravnavo veljajo določila zvezka pogojev z dne 15. septembra 1904, ki je pri vsakem gori imenovanih vojaških oskrbovalnih skladišč, pri okrajnem glavarstvu v Brucku ob Muri, pri županstvu v Trbižu uradno izgotovljen in vsaki dan istotam ob navadnih uradnih urah na vpogled. Vsak ponudnik je zavezan držati se pogojev, ki so obseženi v tem zvezku, že s tem, da stavi ponudbo. Enako glaseči se tiskani pogoji so na vpogled tudi pri korni intendanciji, pri drugih vojaških oskrbovalnih skladiščih, potem pri političnih okrajnih oblastvih in deželnih kmetijskih družbah kornega področja. Taki zvezki pogojev se dobe proti plačilu 8 h od tiskane pole pri vseh c. in kr. vojaških preskrbovalnih skladiščih, na zahtevanje se pošiljajo tudi po pošti.
- Vsak ponudnik, izvzemši podjetnike, v pogodbeni zavezanosti stoječe, popolnem preizkušene in obravnavni komisiji znane kot zmožne in zaupne, ima ne oziraje se na njegovo kavcijo o zmožnosti in zadostnem premoženju za prevzete navedenega podjetja dobiti solidnostno in zmožnostno izpričevalo in sicer, če ima protokolovalno firmo, od trgovske in obrtne zbornice, sicer pa od pristojnega političnega oblastva prve inštanice, katero izpričevalo ne sme biti nad 2 meseca staro in ima na prošnjo podjetnika potom trgovske in obrtne zbornice, oziroma političnega oblastva vsaj v dan pred obravnavo doiti dotičnemu c. in kr. vojaškemu preskrbovalnemu magacinu, okrajnemu glavarstvu v Brucku ob Muri ter županstvu v Trbižu. Posledice kake morebitne zamude zadevajo vsekakor le podjetnika.
- Vsak ponudnik, ki nima pravice do oproščanja, mora zagotoviti svojo ponudbo s 5% varščino od vrednosti vse za oddajo določene množine. Varščina se ne sme pridejati ponudbi temveč se mora s ponudbo v posebnem kuvertu tako odposlati in izročiti, da varščino upravičena oblast lahko prevzame, ne da bi odprla zapečateni ponudbo. Varščini je pridejati tudi njena specifikacija, ravno tako se mora varščina v ponudbi specifikovati. Gospodarke zadruge in posamezni kmetovalci, kakor tudi občine, so oproščeni vadija ali porošstva glede tistih dobav, ki jih s svojimi lastnimi močmi, oziroma proizvodi zamorejo dobaviti.
- Na kompleksivne ponudbe, ki se nanašajo na več postaj, se po navadi ne ozira.
- Oddajati se imajo predmeti v dotičnih postajah neposredno onim, kateri imajo pravico dobivati ter ne smeje biti lastna ali v najem vzeta skladišča zakupnikov od vojaških prebivališč oddaljena nad 1-9 km; v nasprotnem slučaju morajo zakupniki preskrbeti brezplačno prepeljavo kruha in ovsa. Za prevažanje predmetov v konkurenčne kraje, se mora v smislu točke XVII. zvezka pogojev staviti posebna ponudba, ker bi se sicer smatralo, da je prevažanje obseženo že v ponujanih cenah. Pri enakih ponudbah za prevažanje ima ponudba onega, ki je dobil zakup, prednost.
- Ponudniki se odreko, da ne zahtevajo, da bi se vojna uprava glede izjave o vzprejetju ponudbe morala držati v § 862. običnega državlanskega zakonika, potem v členih 318 in 319 avstrijskega trgovskega zakona določenih obrokov, v katerih se je izjaviti, če se vzprejme ponudba.
- Oddaja kruha in ovsa se ima praviloma vršiti od 5 do 5 dni. Če krajevne razmere in interes čete brez večjih stroškov za vojaški erar dopuščajo, se morejo razpisani dobavni obroki za oves raztegniti na 10 do 15 dni.
- Kruh oddajati morajo načeloma peki. Kruh se ima izdelovati iz ržene moke v štruceh po 2 porcij po 1400 gramov teže po peki. Po razmerju pšenične cene se more vložiti prošnja, da se dovoli k pridelovanju kruha rabiti tretjino pšenične in dve tretjini ržene moke. Principijalno je staviti ponudbe na arendovanje kruha; vzprejemale se bodo tudi ponudbe civilnih pekav za izdelovanje kruha iz erarične moke; v zadnjem slučaju se morajo ponudbe glasiti na plačilo za peko od metrskega centa popečene moke všteti sol, drva in svečavo. Tudi je podjetnik zavezan, moko za peko na svoje stroške z železnice dati speljati in istotako prazne vreče vračati na železnico, izvzemši slučaj, če v ponudbi izrečno pravi, da tega ne more prevzeti.
- Cene za zakup se imajo staviti došteti užitnino in druge davščine; od porcije kruha a 840 gr in od porcije ovsa a 4200 gramov.
- Zakupniki so izključeni od olajšav železniškega vojaškega tarifa.
- Plačilo se izvrši, če podjetnik ne pride sam k oskrbovalnemu skladišču, potem poštne hranilnice.
- Moštvu vojaške oskrbovalne opreme ni moči dajati zakupniku v pomoč, dokler ne izide drugačna določba.
- Vsak ponudnik ima v svoji ponudbi izrečno izjaviti, da se podvrže določbam za to obravnavo pripravljenega zvezka pogojev z dne 15. septembra 1904. Ponudbe, ki obsežajo krajšo nego 14dnevno zavezanost, se ne bodo mogle vpoštevati.
- Oni ponudniki, ki se zavežejo, da bodo porabljali povsem ali pa kar mogoče največ deželne pridelke, imajo pod sicer enakimi razmerami prednost.
- Ponudbe se morajo na kuvertu kot take izrečno označiti.

V Gradcu, dne 15. septembra 1904.

C. in kr. intendancija 3. voja.

Ponudbeni formular.

Jaz podpisane izjavljam s tem vsled razglasa št. 7244, Gradec z dne 15. septembra 1904, da hočem oddajati zakupnim potom za zakupno postajo s konkurenčnimi kraji

porejto kruha à 840 g po h, reci:
" ovsu à 4200 g po h, reci:

za čas od 1. januarja in sicer za kruh do konca decembra 1905, za oves pa do 30. septembra 1905 preskrbovanje po točkah zvezka pogojev preskrbovati in za to ponudbo jamčiti s priloženo varščino K, obstoječo iz Nadalje se zavezujem, če dobim zakup, vsaj v 14 dneh po uradni objavi dopolniti varščino v 100odstotno kavejco in dajem vojaški upravi pravico, ko bi to opustil, da sama to dopolnitev izvede s pridrževanjem zakupnega gaslužka.

V ostalem se podvržem razen pogojev naznanjenih v razglasu tudi pogojem, ki se nahajajo v zvezki pogojev z dne 15. septembra 1904 napravljenem za razpisano razpravo.

(Eventualno.) Glasom priloženega odloka v se bode moje solidnostno in zmožnostno izpričevalo neposredno odposlalo vojaškemu preskrbovalnemu magacinu.

N., dne 1907.

I. I. stanujoč v N.

Obvestilo.

V svrhu zagotovljenja traterijske prehranitve bolnikov v c. in kr. vojaški bolnišnici št. 8 v Ljubljani

se bode **dne 7. oktobra 1904** ob 10. uri dopoldne v računski pisarni omenjene bolnišnice vršila očitna razprava ponudbe.

Zaradi natančnejših pogojev se opozarja na razglas obveščen v „Laibacher Zeitung“ št. 206 z dne 10. septembra 1904 in na večih krajih pribiti razglas z dne 7. septembra 1904, kakor tudi na pogojni zvezek, ki v vojaški bolnišnici v pogled na razpolago leži.

Oskrbovalna komisija

c. in kr. vojaške bolnišnice št. 8 v Ljubljani.

2635-3

Kdor hoče ohraniti svoja
obuvala elegantna in trdna

naj rabi le

2448-4

GLOBIN

najbližje čistilno sredstvo za boljša obuvala iz usnja.

Edina tovarna: Fritz Schulz jun., Akt.-Ges. Eger i. B., Leipzig.

Pozor!

Radi preselitve prodajam od
1. septembra naprej
modno in svilenno blago
po znatno znižanih cenah.

K mnogobrojnemu obisku se priporoča

Ernest Sark

Stari trg št. 1.

Modna trgovina se nahaja od 1. novembra nadalje v se-
danji Schwentnerjevi trgovini na vo-
galu Židovske ulice in Dvornega trga. 2451-6

Pozor!

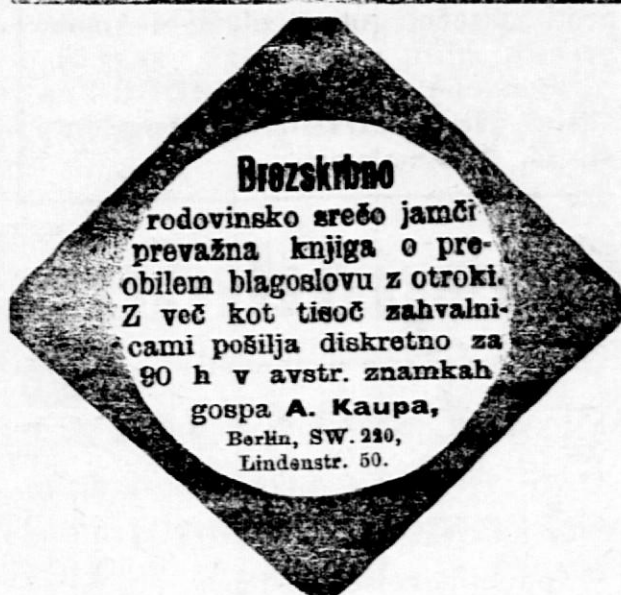
Nihče ne zamudi ugodne prilike!

Nihče ne zamudi ugodne prilike!

Vinske sode

od 620 do 650 litrov vsebine **proda**
po nizki ceni 2280-13

Fran Cascio
Vegove ulice št. 10.



Zakup mlina.

Graččinski mlin na pet kamnov, na Kulpi pri Ozlju (Hrvaško) se odda od 1. prosinca 1905 naprej za dobo šestih let v najem.

Ponudbe, opremljene z 10% varščino enoletnega zakupnega zneska naj se pošljejo do 15. oktobra t. i. podpisaneemu uradu, kjer so tudi na vpogled najemni pogoji. 2686-2

Karlovac (Hrvaško), 13. septembra 1904.

Dohodarski urad kneza Thurn-Taxisa.

GRAND PRIX
Pariška svetovna razstava 1900.



Svetovnoslavna ustna voda.
Dobiva se povsod. 972-49

Franc Stupica

Ljubljana
Marije Terezije cesta 1.

v Ančnikovi hiši zraven „Figovca“

priporoča slamoreznilce, mlatinice, čistilnice, gopeljno, preše za grozde in sadje, samokolnice, pluge in brane najboljšega izdelka;

dalje: sesalke za vodo in gnojnice, pocinkane, asfaltirane, svinčene cevi za napeljavno vodo, razne tehtnice z uteži, štedilnike, kuhinje, opravo, nagrobne križe, nakovalja, privlake žage in kotle za kladjo in žganje.

Portland in Romancement

železniške šine in traverze, poljski mavec. 1109-23

Mizarstvo, tesarsko in ključavničarsko orodje

ter vse druge, v železno stroko spadajoče predmete.

Vedno velika zaloga

špecerlijskega blaga.

Formular za kuvert ponudbe.

C. in kr.

vojaškemu preskrbovalnemu magacinu

(c. kr. okrajnemu glavarstvu, županstvu)

v

Ponudbe vsled razglasa
št. 7244 ex 1904 za
nakupno obravnavo z dne

N.

Št. 29.543.

RAZGLAS.

2694-2

Vsled sklepa magistratnega gremija z dne 2. septembra 1904 se javno naznanja, da se bode zaradi stavbnih in zdravstvenih nedostatkov lesena baraka na Ledim (Pristavke ulice), ki je dosedaj služila pericam iz ljubljanske okolice za odkladanje perila, po preteku enega meseca podrla in odstranila. Odslej bodo morale perice oprano perilo dostavljati strankam v ponedeljkih dopoldne, umazano perilo pa pobirati istega dne popoldne in ga naložiti neposredno na vozove.

Strogo prepovedano pa je tudi v bodoče umazano perilo odkladati in zbirati po hišnih vežah, trgovinah in javnih prostorih.

Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali v smislu določil § 70 obč. reda z globo do 20 K, ali pa z zaporom 2 dni.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 11. septembra 1904.

Ravnokar je izšla
v zalogi
J. Blasnik nasl. v Ljubljani
VELIKA
PRATIKA
za navadno leto
1905,
ki ima 365 dni.
Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

Blasnikova „Velika Pratika“, katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja, izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je edinole prava, starodavna „Pratika“, katero je mnogo let skrbno urejal rajni prvoborilec Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte vedno le Blasnikovo „Veliko Pratico“, vsako drugo zavrnite kot nepravilo!!!
„Vel. Pratika“ stane 24 v. „Vel. Pratika“ stane 24 v.

Največja zaloga, najboljše in najcenejše

za naročevanje ozi. nakupovanje

Copičev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje in mizarje.

Lakov, pristnih angleških, za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodicah po 1/8, 1/4, 1/2 in 1 kg.

Jantarjeve glazure za podo. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke podo.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvastega za podo; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravljena za vsa kovrsta prevlake.

Brunolina, za barvanje naravnega lesa i pohištva.

Oljnatih barv, priznane najboljše.

Oljnatih barv v tubah, dr. Schönfelda.

Firneža, prirejenega iz lanenega olja; pristen, kranjski.

Steklarskega kleja, pristnega, zajamčeno trpežnega.

Gipsa, alabastrskega in stukaturnega.

Karbolineja, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, prstev, njih i rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših. 2422 3

Olje proti prahu.

ADOLF HAUPTMANN

I. kranjska tovarna oljnatih barv, fir-
nežev, lakov in steklarskega kleja.

LJUBLJANA.

Ustanovljeno l. 1832.

Po visoki kralj. deželni vladi proglašena za zdravilno rudninsko vodo

Apatovačka kiselica

naravna alkališko-muriatiško-litijska slatina, bogata ogljikove kisline

izvrstna kristalno čista namizna voda.

Glasovite zdravniške avtoritete pripisujejo tej slatini najboljši uspeh pri vseh boleznih prebavnih organov in požiralnika, trganju in revmi, pri želodčnem, pljučnem, vratnem in vseh drugih katarjih, pri zlati žili, pri obistnih in boleznih v mehurju, pri kamenu, pri sladkorni bolezni, zrnatih in oteklih jetrih, gorečici in mnogih drugih boleznih. Preizkušeno izvrstno in nenadkrljivo sredstvo pri spolnih in mnogih drugih ženskih boleznih. Analizirala sta jo prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorni svetnik in kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Odlikovana na mnogih strokovnih razstavah s 15 zlatimi svetinjami.

„Upraviteljstvo vrelca Apatovačke kiselice“

Zagreb, Ilica št. 17. 487-63

Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah, restavracijah in gostilnah.

Zastopnik za Kranjsko: C. MENARDI v Ljubljani.

